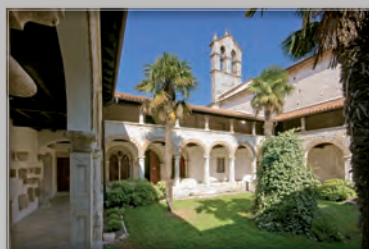

fraternitas

GLASILO HRVATSKE PROVINCIJE SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA

kazalo

Uvodno slovo

IAM INCIPIUNT...	3
PROMJENE U PROVINCIJI	4
PODSJETNIK NA SKORA ZBIVANJA	4

Najave

DAN PROVINCIJE U SPLITU	5
800. OBLJETNICA DOLASKA SV. FRANJE	5
DANI TRAJNE FORMACIJE	6
DESETI DANI OTVORENIH VRATA	6

Iz našeg reda

200. GENERALNI KAPITUL	7
MOLITVENE NAKANE ZA KAPITUL	10

Provincijalova vizitacija

SLUŽBENA NAJAVA	11
DIREKTORIJ KANONSKE VIZITACIJE	12
RASPORED VIZITACIJE	17

Naša provincija

»FOND SOLIDARNOSTI«	18
25. SJEDNICA DEFINITORIJA	18
IZVANREDNA SJEDNICA DEFINITORIJA	19
26. SJEDNICA DEFINITORIJA	19
NAŠI POSTULANTI	20

Događanja

II. PASTORALNI KOLOKVIJ	21
Zajednička izjava na kraju Kolokvija	21
ODGOVORNI ZA ODGOJ CEC-A U CRESU	22

Naši mladi

1. POSTULANTI U RIMU	23
2. PRIPREME ZA NOVICIJAT	23
3. NOVICIJAT – MILOSNNO VRIJEME	24
4. KLERICI U INOZEMSTVU	25
a) Münchensko ljeto	25
b) Lurd... na moj način	26
5. PRIPREME ZA SVEČANE ZAVJETE	26

Pokojni	28
--------------------------	----

Izlog

NOVE KNJIGE	29
U PRIPREMI	29

Prilog

APOSTOLAT U ŠKOLI FRANJE ASIŠKOG	30
1. Sadržaj franjevačkog apostolata	30
2. Oblik našeg apostolata	32
a) u znaku malenosti	33
b) u znaku bratstva	34
3. Nova iskustva	35
4. Završna misao	36

Fraternitas
službeno glasilo
Hrvatske provincije sv. Jeronima
franjevaca konventualaca

Br. 3/2012

Izdaje:
Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevaca konventualaca
HR – 10000 Zagreb, Sveti Duh 31
tel. (01) 3771 888; fax (01) 3773 754
www.ofmconv.hr
ofmconv@ofmconv.hr

Uredio i odgovara:
Ljudevit Anton Maračić
Sveti Duh 31, 10000 Zagreb

Tisak:
Denona d.o.o., Getaldićeva 1, Zagreb

ISSN 1332-7941

uvodno slovo

IAM INCIPIUNT...

Starija braća sigurno razumiju aluziju ovih latinskih riječi, kojima suiskusni fratri, s određenom dozom znatiželje, ponekad i s nešto ironije, znali najavljivati važnije događaje u životu Provincije ili Reda. »Upravo počinju« neki događaji kojima valja obratiti pažnju skorih mjeseci. Najprije, tu je skoro održavanje redovnoga *Generalnog kapitula*, koji usput nosi jubilarnu oznaku »200«. Upravo toliko je naš Red franjevac konventualaca održao generalnih skupština ili kapitula, kako u franjevačkoj tradiciji nazivamo takve susrete. Zato smo tom događaju posvetili prve stranice našega provincijskog glasila. A drugi događaj tiče se redovitog *Provincijalova kanonskog pohoda* ili vizitacije, čime se pomalo najavljuje i bliženje našega provincijskog kapitula. Za godinu dana trebale bi početi predizborne aktivnosti, pa smo tom pohodu također posvetili pažnju. O vizitaciji upravo i želim nešto više progovoriti i u ovome uvodnom prilogu.

Kao što je već više puta spomenuto, ove jeseni namjeravam (i moram) obaviti dužnost pohoda, za koji naše Ustanove određuju da ga provincijalni ministri u kanonskoj formi moraju obaviti bar jednom u četverogodišnjem mandatu: »Bar jednom za vrijeme svoje službe neka obave kanonski pohod, bilo osobno, bilo preko zastupnika, i neka podnesu izvještaj na odgovarajućemu redovnom kapitolu.« (Konst. 166,2) U ovome broju »Fraternitas« nalazi se službena najava s još nekim detaljima vezanim uz ovaj pohod, koji namjeravam započeti potkraj listopada, a završiti do Božića. Zasad samo objavljujem okvirni raspored pohoda, jer ne mogu točno i potpuno sigurno odrediti pojedine dane kad ću pohoditi određeni samostan. Nadam se da će precizniji program braća dobiti nakon dogovora s pojedinim mjesnim poglavari, pri čemu ću dakako voditi posebnu brigu da svoje planove uskladim s realnim mogućnostima braće u Provinciji. Ovdje mogu samo najaviti da

svakako tijekom studenoga (sredinom mjeseca) namjeravam pohoditi braću u Italiji (Rim, Asiz, Padova), a nakon toga i braću koja djeluju u Njemačkoj. Za vizitaciju braće u Americi bit će službeno kao zastupnik određen vikar Provincije, koji je već stupio s njima u vezu radi dogovora točnih termina pohoda.

Braću podsjećam na posebni prilog, odmah nakon najavnog pisma, kojim objavljujemo hrvatski prijevod Direktorija kanonskog pohoda. Ovaj »ad experimentum« vrijedi u našem Redu već nekoliko godina (od kraja 2008.), pa pozivam braću da pažljivo pročitaju smjernice, posebno one koje se tiču provincijalove vizitacije. Nema mnogo novosti, a izdvojio bih jedino mogućnost/preporuku da provincijalnog ministra u kanonskom pohodu prati neki brat koji se razumije u financijsko poslovanje (9,3). Budući da je to zaista jedan od brojnih nedostataka koji me prate, odlučio sam da me pri kanonskom pohodu stalno prati ekonom Provincije. Njegova će dužnost biti temeljitije ispitati ekonomsko poslovanje pojedine kuće i ustanove, pregledati predviđene financijske knjige i eventualno pripomoći da se stanje poboljša tamo gdje budu uočeni propusti i nepravilnosti.

Provincijalova je prvotna briga, uz sve ono što redovito prati kanonski pohod, u duhu smjernica spomenutog Direktorija, provjera ostvarivanja Četverogodišnjega provincijskog plana i naputaka provincijske uprave u proteklom razdoblju (19,2). Posebnu pažnju provincijalni ministar pri pohodu treba posvetiti provjeri redovitog održavanja samostanskih kapitula, pa se već sada mole samostanski poglavari da na vrijeme bude u zapisnik samostanskih kapitula upisano sve ono što se tiče ovoga propisa.

Braću, na kraju, želim uvjeriti da ne namjeravam ovaj pohod obaviti u vidu kontrole ni inspek-

cije, makar se iz pojedinih smjernica Direktorija može steći i takav dojam, nego radije podsjećam na pozitivne upute vizitatoru (11,1), kojih bi se trebao držati, a to je poziv da djeluje »na bratski i pastoralni način, a u prvom redu neka posveti brigu opsluživanju redovničkog života i bratskom duhovnom zajedništvu« (usp. Gen. stat. 164 § 1).

Unaprijed zahvaljujem za pažnju i pozdravljam svu braću, koju ću osobno ili preko zastupnika, uskoro pohoditi. Neka nam svima Gospodin udijeli svoj mir!

*fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar*

PROMJENE U PROVINCII

Početak nove školske i pastoralne godine dolazi do nekih manjih personalnih promjena u sastavu pojedinih naših bratstava i pastoralnih službi. Najkasnije do sredine rujna očekuju se sljedeće promjene:

FRA ZLATKO VLAHEK, član vinkovačkog samostana Bezgrešnog Srca Marijina, razriješen je službe župnog vikara u istoimenoj župi i odlazi u Rim, gdje će na »Seraphicum« specijalizirati (magisterij) »suvremeno franjevaštvo«, s posebnim osvrtom na franjevačku liturgiju.

FRA IVAN PENAVALA, član zagrebačkog samostana Svetog Duha, dodjeljuje se vinkovačkom bratstvu Bezgrešnog Srca Marijina, gdje će obavljati službu župnog vikara. Razriješen je službe provincijskog promicatelja zvanja i vo-

ditelja Centra za zvanja. I dalje će vršiti službu nacionalnog asistenta Frame.

FRA ŽELJKO KLARIĆ, ovogodišnji mladomisnik, dodjeljuje se zagrebačkom bratstvu Svetog Duha, gdje će obavljati službu župnog vikara. Uz to mu je povjerena i služba provincijskog promicatelja zvanja i voditelja Centra za zvanja.

Sve promjene stupaju na snagu najkasnije danom 15. rujna ove godine.

PODSJETNIK NA SKORA ZBIVANJA

- 30. rujna, Split: Dan Provincije, proslava u popodnevnim i večernjim satima;
- 1. listopada, Split: Prvi dio simpozija u povodu proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje u naše strane: program počinje pri našem splitskom samostanu Svetog Frane u 15,00 sati;
- 2. listopada, Zadar: Drugi dio simpozija u povodu proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje u naše strane: program se nastavlja pri franjevačkom samostanu Svetog Frane u 15,00 sati;
- 4. listopada, Zagreb: Polaganje svećanih zavjeta (fra Vladimir Vidović) pod večernjom svetom misom u crkvi sv. Antuna;
- 6. listopada, Split: Završna pučko-liturgijska proslava 800. obljetnice dolaska sv. Franje u naše strane: Svečanost počinje noćnim bdjenjem u našoj crkvi sv. Frane, a ujutro procesija kreće do Susti-

pana, gdje središnje euharistijsko slavlje predvodi splitski nadbiskup mons. Marin Barišić, uz koncelebraciju svih hrvatskih franjevačkih provincijala i ostalih gostiju. Program se nakon misnog slavlja nastavlja druženjem i domjenkom na Sustipanu;

- 7. listopada, Novigrad Podravski: varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak u župnoj crkvi podjeljuje đakonsko ređenje (fra Josip Petonjić);
- Od 8. do 12. listopada, Maria Eck (Njemačka): redovito jesensko zasjedanje Srednjo-europske konferencije (CEC), uz sudjelovanje fra Miljenka Hontića i fra Ljudevita Maračića;
- Od 15. do 18. listopada, Zagreb: Dani trajne formacije (obvezatno sudjelovanje mlađe braće!);
- Od 19. listopada (do Božića): početak kanonske vizitacije provincijalnog ministra.

DAN PROVINCIJE U SPLITU

(30. rujna 2012.)

Ovogodišnji Dan Provincije proslavit ćemo na sam blagdan sv. Jeronima, zaštitnika naše Provincije, i to u splitskom samostanu sv. Frane.

Okupljanje braće predviđeno je za ručak, a nakon druženja i predaha, u samostanskoj dvorani u 16 sati predviđen je program: Predavanje o splitskom samostanu i predstavljanje dviju prigodnih knjiga: *Sveti Frane brodolomac* i *Samostan sv. Frane u Splitu*. Oba djela napisao je fra Nikola Mate Roščić, izdaje ih Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca, a kao suizdavač sudjeluje i domaći Samostan sv. Frane u Splitu.

Nakon ove »akademske« proslave i predaha, braća će u crkvi sudjelovati u svečanome euharistijskom slavlju, koje će predvoditi naš provinci-

jalni ministar. Zajedničkom večerom i druženjem završava ovogodišnja proslava Dana Provincije.

Valja se nadati da će sudjelovati i braća iz udaljenijeg dijela Provincije, jer se Dan Provincije zgodno povezuje sa znanstvenim skupom u povodu obilježavanja 800. obljetnice dolaska sv. Franje na hrvatske obale. Simpozij ima, kao što je već spomenuto, dva dijela: 1. listopada u 15 sati u Samostanu sv. Frane u Splitu održava se prvi dio, a drugi dio se nastavlja dan kasnije, u isto vrijeme, pri franjevačkom samostanu Svetog Frane u Zadr. Pozivaju se braća da tako organiziraju svoje vrijeme, kako bi što veći broj njih mogao sudjelovati u ovom trodnevnom programu, kao i u završnoj proslavi jubileja u subotu, 6. listopada na Sustipanu (a prethodno kod Svetog Frane).

800. OBLJETNICA DOLASKA SV. FRANJE U NAŠE KRAJEVE (1212.-2012.)

Vijeće franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini organizira svečanu proslavu 800. obljetnica dolaska sv. Franje u naše krajeve. Dogodilo se to u ujesen 1212. kao posljedica oluje koja je onemogućila Franjinu namjeru otploviti do Svete Zemlje. Umjesto toga »protivni vjetrovi« bacili su ga na našu obalu.

Svečana proslava ima dva dijela: znanstveni skup (Split i Zadar, 1. i 2. listopada) i liturgijsko slavlje (Split-Sustipan, 6. listopada).

Znanstveni skup, sa svrhom da bolje rasvijetli sam događaj dolaska sv. Franje i širenje franjevačkog pokreta tijekom 13. stoljeća s ove strane Jadrana, s preko dvadeset predavanja i izlaganja, održava se:

1. listopada popodne: Split, Samostan sv. Frane;
2. listopada popodne: Zadar, Samostan sv. Frane.

Liturgijsko-slavljenički skup održava se:

6. listopada: Split, Sustipan. Prethodi mu noćno bdjenje u crkvi sv. Frane, odakle procesija kreće do Sustipana. Ondje euharistijsko slavlje predvodi splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić, uz sudjelovanje franjevačkih provincijala i drugih svećenika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Proslava je otvorenog tipa, pa su na sudjelovanje pozvani svi, posebno pripadnici i simpatizeri franjevačkog pokreta.

DANI TRAJNE FORMACIJE

Zagreb, 15.-18. listopada 2012.

U prošlom broju »Fraternitas« objavili smo precizan i vrlo detaljan program ovogodišnjih dana Trajne formacije, na temu »Perspektive apostolata Vojske Bezgrešne – u spektru nove evangelizacije«. Program je atraktivan i prilagođen današnjim potrebama i izazovima nove evangelizacije, o kojoj će baš u to vrijeme u Rimu raspravljati Biskupska sinoda. Osim zanimljivih predavanja program predviđa pohod i upoznavanje s radom Nacionalnog centra Vojske Bezgrešne u Hrvatskoj (Novi Marof), scensko-multimedijski prikaz života i djela sv. Maksimilijana, hodočašće obnovljeno-

me Gospinu svetištu u Voćin te posjet Požegi i bivšem zatvoru u Staroj Gradiški (prisjećanje na našu braću koja su godinama izdržavala kaznu vjernosti Crkvi). Uz to predviđeno je i predstavljanje velebnog djela o Vojsci Bezgrešnoj, koje je napisao Giuseppe Simbula, a sada u prijevodu izdaje Centar Vojske Bezgrešne.

Sva su braća toplo pozvana na sudjelovanje, a posebno oni koji su zaređeni u posljednjih deset godina, za koje naši dokumenti određuju obvezatno sudjelovanje.

DESETI DANI OTVORENIH VRATA (od petka do nedjelje, 19.-21. listopada 2012.)

Dani otvorenih vrata klerikata je program sa svrhom promicanja duhovnih zvanja. Pod ovim nazivom održava se od 2007. godine u Klerikatu franjevac konventualaca na zagrebačkom Svetom Duhu. Program je nastao na inicijativu fra Josipa Blaževića, magistra bogoslova. U njegovoj realizaciji sudjeluju svi bogoslovi i s pravom možemo reći kako je to jedan zajednički projekt našega klerikata. Dani otvorenih vrata Klerikata okupljaju one mladiće koji razmišljaju o duhovnom pozivu, koji žele upoznati franjevački način života, koji žele jedno kratko vrijeme proboraviti u našoj redovničkoj zajednici te upoznati ovaj način života. Dvaput godišnje, Provincija otvara vrata svoga Klerikata svima onima koji žele upoznati klerike i njihov način života, ali i ostalu samostansku braću i njihove djelatnosti, te imaju prigodu primiti duhovnu pomoć u svojim životnim razmišljanjima o vlastitom pozivu.

Susret je protkan kako molitvenim, tako i katehetskim elementima. U ovome programu nastoje se potencijalni kandidati, ili oni koji razmišljaju o duhovnom pozivu ohrabriti i potaknuti na odgovor Onome koji poziva. Također ih se nastoji upoznati s našim načinom života, kao i s Provincijom i Redom. Osim ovoga, nastoji se ostaviti vremena i za promišljanje i za osobnu molitvu.

Dosad je održano devet takvih susreta, a njihovu korisnost lako je procijeniti po plodovima: od sedam novaka koje je Provincija dobila u posljednjem trogodištu, čak ih je šest došlo k nama preko »otvorenih« vrata Klerikata i Provincije. Sljedeći, jubilarni 10. susret »Otvorenih vrata« našega klerikata održava se u Zagrebu, od 19. do 21. listopada. Program počinje okupljanjem u petak, 19. listopada u 17 sati, a završava objedom, u nedjelju, 21. listopada.

Preporučamo braći koja poznaju mlade koje možda zanima život u našem Redu ili pak pokazuju pažnju prema nama, da im preporuče sudjelovanje i da ih pošalju, uz prethodnu prijavu magistru bogoslova, fra Josipu Blaževiću.

iz našeg reda

200. GENERALNI KAPITUL

Generalni ministar Reda franjevac konventualaca, *fra Marco Tasca*, sredinom srpnja, točno pola godine prije početka novoga Generalnoga kapitula, 200. u nizu održavanja, objavio je Redu najavno i sazivno pismo, koje prenosimo svoj braći u cijelosti.

Rim, 14. srpnja 2012.
Prot. N. 360/12

Predraga braćo,

budući da je već stiglo vrijeme, u skladu s čl. 171,1 naših Konstitucija i čl. 106,1 naših Generalnih statuta, ovim pismom

NAJAVLJUJEM I SAZIVAM 200. GENERALNI KAPITUL

koji će se slaviti **pri Svetom Asiškom samostanu** u dane **19. siječnja – 18. veljače 2013.**, s početkom 19. siječnja u 18,00 sati. Dolasci su predviđeni u petak, 18. siječnja, i u subotu, 19. siječnja, do podne, a polasci su predviđeni početkom dana 18. veljače 2013.

Kao što ste već obaviješteni (pismom od 20. listopada 2011.), nakon odobrenja Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života (Konst. 171., Generalni statuti 106; CIVCSVA prot. N. 33249 od 21. rujna 2011.), odredili smo da se Generalni kapitul održi nekoliko mjeseci prije predviđenog vremena, budući da se u vrijeme kada padaju Duhovi slave razni provincijski i kustodijski redoviti kapituli.

Ovdje u nastavku donosimo neke napomene koje se odnose na sljedeći Kapitul:

- 1. Redoviti članovi Kapitula.** Podsjećam na ono što propisuju Konstitucije Reda u čl. 173:
  - § 1. Kapitularci u pojedinim činima redovitog i izvanrednoga generalnog kapitula jesu: ministar general, bivši ministri generali, generalni definatori, ministri provincijali, generalni i provincijski kustosi, generalni delegati (generalnih delegatura s više od deset članova) i delegati provincija, prema propisu Generalnih statuta.
  - § 2. Kad je ministar provincijal ili generalni kustos zakonito spriječen, neka na kapitul pođe vikar, ili, ako bi on bio spriječen, neka dotični poglavar pošalje zastupnika.
- 2. Promatrači na Kapitolu.** U skladu s odlukama (br. 17 i br. 38) Generalnoga kapitula održanog 2007. i unijetima u Generalne statute, kao »promatrači« (auditores) na generalnom kapitolu sudjeluju:
  - provincijalov delegat, uz uvjet da Provincijska delegatura ima bar deset godina formalnog postojanja i u njoj živi bar deset fratara. (Gen. Stat. čl. 10, 3);
  - Generalni prokurator, generalni ekonom, tajnik za formaciju i tajnik za misijsko animiranje (Gen. stat. čl. 120; 121; 30,2; 66,4).

3. Izvješća predstavljena u dvorani za vrijeme Generalnog kapitula. Odvijanje kapitula slijedi smjernice *Direktorija za slavljenje generalnog kapitula* (Gen. stat. čl. 96) te predviđa da se u dvorani u cijelosti (Gen. stat. 117,3) i jedino pročitaju: (a) *izvješće generalnog ministra*, koje će predstavljati izražaj Uprave Reda (zbog toga izrađeno uz doprinos generalnih asistenata i uz sudjelovanje konferencija i federacija); (b) *izvješće prokuratora Reda*; (c) *izvješće generalnog ekonoma*.

Za sva ostala izvješća, predviđena Generalnim statutima 117,1, predstaviti će se sinteza i pružiti mogućnost da se nakratko rasprave sadržaji s pojedinim izvjestiteljima. Sva izvješća u cijelosti će prethodno biti odaslana sudionicima.

Zbog toga zahtijevamo da se sva izvješća dostave Generalnom tajništvu do **15. rujna 2012.** kako bi se mogli pripremiti potrebni prijevodi i podijeliti prije Kapitula. Potičem, osim toga, odgovarajuće izvjestitelje da pripreme napisanu sintezu koja će biti predstavljena na Kapitolu, vodeći brigu o vremenskom ograničenju i mogućnosti za raspravu, koje će Generalno tajništvo objaviti što prije.

4. Teme za raspravu na Kapitolu. Vodeći brigu i o naznakama primljenim od ministara i provincijskih kusosa, s Generalnim definatorijem pripremamo popis tema o kojima će raspravljati Generalni kapitul. Određeni *radni predložak (instrumentum laboris)*, koji je upravo u fazi priprema, predstaviti će svaku temu.

Računamo da će braća kapitularci razna izvješća i radni predložak, prevedene na različite jezike, dobiti do početka prosinca 2012. Preporučam ministrima i kustosima da dobro prouče svu dokumentaciju i da o tome razmisle i u odgovarajućim definatorijima, provincijskim susretima i sličnim skupovima, kako bi tako na Generalni kapitul mogli donijeti vrijedne doprinose za provjeru i programiranje života Reda.

5. Datum izbora generalnog ministra. Izbor generalnog ministra predviđen je 29. siječnja 2013.

* * *

Predraga braćo, Generalni kapitul ne predstavlja samo »vrhovnu vlast za cijeli Red« (Konst. 156, 1), već je također prigoda za provjeru i poticaj života naše Obitelji.

Prema misli našega oca sv. Franje, na kapitolu braća ponajprije moraju »raspravljati o stvarima koje se tiču Boga« (Rnb 18,1). Kapitul je intenzivno razdoblje molitve i vjere, kada Red namjerava ponovno staviti u središte svojeg života i svojih opredjeljenja prvenstvo Boga.

Kapitul je, potom, vrijeme bratskih susreta, izmjene iskustava, uzajamnog obogaćivanja: nazočnost tolike braće različitih kultura, koji dolaze iz različitih krajeva svijeta, obogaćuje osjećaj pripadnosti obitelji i u isto vrijeme dokazuje kako se ista karizma može živjeti u različitim oblicima.

To je, osim toga, razdoblje za ozbiljnu i radišnu provjeru, preko koje Red ispituje svoju vjernost karizmi sv. Franje i traži kako biti vjeran i znakovit u našem vremenu i našem društvu.

Konačno, kapitul ima kao zadaću programirati hod Reda u sljedećih šest godina, izborom nove uprave i pripremom operativnih smjernica, potaknut također proslavom *Godine vjere* i održavanjem *Sinode o novoj evangelizaciji*, koji nas pozivaju da razmislimo o proročkoj ulozi i znakovitosti redovničkog života franjevac konventualaca u današnjoj Crkvi.

Želio bih podsjetiti, na kraju, kako Generalni kapitul nije posao neke braće, već jaki trenutak za svu braću. Tražim od sve braće da mole za dobro odvijanje kapitularnih radova, tražim da se u tu svrhu Gospodinu prikažu trud i svakodnevnne žrtve, na poseban način da bolesna braća prikažu svoja trpljenja. Svi će, na kraju krajeva, moći izbliza pratiti kapitularni rad preko internetskih web-stranica našeg Reda, a već prema uputama koje će u svoje vrijeme biti dostavljene.

Kao trenutak molitvenog zajedništva i obraćanja Gospodinu, preporučam svima da se od **4. listopada 2012. godine**, sve do zaključenja Generalnog kapitula, u Jutarnjoj i Večernjoj pri uobičajenim prošnjama dodaju molitveni zazivi koji su priloženi ovom pismu (ili neke druge molitve za ovu prigodu posebno pripremljene od strane ministara ili kustosa).

Osim toga, tijekom održavanja Generalnog kapitula, u svakoj zajednici Reda neka se **tri dana** (u tri navrata!) **slavi misa Duhu Svetome**.

Ovo vrijeme priprema i radova za Generalni kapitul povjeravam zagovoru Bezgrešne Djevice, našoj Gospi i Zagovornici, kao i serafskom ocu sv. Franji, a svima vama upućujem želju da živite svetost života.

Rim, kod Svetih dvanaest apostola, 14. srpnja 2012.

*fra Marco Tasca,
generalni ministar
fra Vincenzo Marcoli,
generalni tajnik*

Popis kapitularaca (s pravom glasa):

- 3 generalna ministra (Tasca, Serrini, Giermek);
- 9 članova Generalnog definitorija (među kojima i naš fra Miljenko Hontić);
- 35 provincijalnih ministara (među kojima i naš fra Ljudevit Maračić);
- 2 generalna kustosa (Asiz, Rusija);
- 17 provincijskih kustosa;
- 22 provincijska delegata (predstavnici brojnijih provincija).

Promatrači-auditores (bez prava glasa):

- 11 (među kojima Prokurator Reda, Generalni ekonom, Generalni tajnik za formaciju, Generalni tajnik za misijsku animaciju...)

U svemu:

- 88 s pravom glasa;
- 11 bez prava glasa.

Svega ukupno: 99 članova Generalnog kapitula

MOLITVENE NAKANE ZA GENERALNI KAPITUL 2013.

Od 4. listopada do 1. prosinca 2012.

Jutarnja:

Svrati svoj pogled, nebeski Oče, na našu redovničku obitelj koja se sprema slaviti skori Generalni kapitul:

- *udijeli joj da se obnovi u svetosti živeći potpuno i radosno sveto Evandjelje.*

Večernja:

Ti si, Gospodine, od svetoga asiškog Siromaška stvorio živu sliku svojega siromašnog i raspetog Sina:

- *udijeli našem Redu da vjerno odražava darovanu ljubav tvojeg Sina.*

Od 2. prosinca 2012. do 18. siječnja 2013.

Jutarnja:

Svrati svoj pogled, nebeski Oče, na našu redovničku obitelj koja se sprema slaviti skori Generalni kapitul:

- *udijeli joj da bdije u molitvi i kliče u pohvali iščekujući Krista koji dolazi.*

Večernja:

Djevici Mariji udijelio si krilo koje će primiti tvojeg Sina, Isusa Krista:

- *udijeli našem Redu da očituje Gospodina u svetom djelovanju.*

Od 19. siječnja do 18. veljače 2013.

Jutarnja:

Svrati svoj pogled, nebeski Oče, na našu redovničku Obitelj, koja upravo slavi novi Generalni kapitul:

- *udijeli joj da ponovno otkrije zanos i revnost početaka i da se obnovi u evanđeoskom duhu.*

Večernja:

Pozvao si, nebeski Oče, svojeg slugu Franju da bude čovjek kontemplacije, bratstva i apostolskog života:

- *udijeli Generalnom ministru i njegovim suradnicima da našu redovničku obitelj vode putem molitve, uzajamne ljubavi i misijske zauzetosti.*

provincijalova vizitacija

SLUŽBENA NAJAVA KANONSKOG POHODA

PROVINCIJALAT FRANJEVACA KONVENTUALACA
HR - 10000 Zagreb, Sveti Duh 31

Zagreb, 10. rujna 2012.
Br. 204/12/Prov

Draga braćo,

ovime službeno najavljujem kanonski pohod, u duhu i po slovu propisa naših Konstitucija, koji provincijalne ministre, bilo to zgodno ili nezgodno, i obvezuju: »Bar jednom za vrijeme svoje službe neka obave kanonski pohod, bilo osobno, bilo preko zastupnika, i neka podnesu izvještaj na odgovarajućemu redovnom kapitolu.« (Konst. 166,2). Mi uskoro ulazimo u završnu trećinu našega provincijskog četverogodišta, za godinu dana početak će predizborne aktivnosti, pa je zaista pravi i krajnji čas da obavim ovu dužnost.

U izvršenju kanonskog pohoda trebao bi pomoći i nedavno objavljeni Direktorij za kanonsku vizitaciju od Generalne kurije »ad experimentum«, dakle privremeno, koji u cijelosti donosimo odmah u nastavku nakon ove službene najave. Iz toga dokumenta ukratko izdvajam:

* Pohod provincijalnog ministra *obuhvaća*:

- samostane i odgojne zavode Provincije, kao i djela/ustanove ovisne o Provinciji (Veritas, Caritas, Hrvatski areopag...);

- svu pojedinačnu braću Provincije, pa i onu koja se nalaze pod izravnom nadležnošću generalnog ministra (Rim, Asiz) ili borave u drugoj provinciji (Padova);

- župe povjerene našim redovnicima i njihova djela, do mjere do koje ulaze u njegovu nadležnost;

- bratstva FSR-a što ih vode naša braća (dosljedno i Framu)...

* Prigodom pohoda provincijalni ministar *su-sreće/razgovara* (Direktorij kaže: saslušava):

- gvardijana, koji će ga izvijestiti o prilikama u zajednici na području bratstva, molitvenog života, apostolskih nastojanja i financijskog stanja;

- ostalu samostansku braću, a ako smatra potrebnim i osoblje koje je u službi samostana;

- odgovorne za formaciju kao i one koji prolaze proces formacije;

- odgovorne za djela koja su ovisna o Provinciji i suradnike;

- župnika i njegove suradnike, a ako smatra potrebitim, i župska vijeća.

Kanonski pohod namjeravam početi potkraj listopada, a završiti do Božića. Ako bude potrebno, pohod ću nastaviti nakon povratka s Generalnoga kapitula, najkasnije u Korizmi iduće godine. Do kraja rujna nastojat ću s gvardijanima dogovoriti termine pohoda, a potom objaviti cjeloviti raspored vizitacije. Ovdje samo navodim prijedlog termina pohoda:

- Od 19. do 24. listopada: Vis - Split - Šibenik;

- Od 7. do 10. studenoga: Njemačka (Würzburg, Hanau, Neumünster);

- Od 13. do 20. studenoga: Italija (Rim, Asiz, Padova);

- Od 3. prosinca do Božića (uz prekide): Zagreb (Samostan, Sjemeništa, Ustanove...).

Direktorij predviđa mogućnost da provincijala u vizitaciji prati brat koji se razumije u financije, pa će u tom smislu redovito sa mnom biti i ekonom Provincije. Podsjećam posebno gvardijane da pripreme na vrijeme sve samostanske knjige koje predviđaju Ustanove i Generalni/Provincijski statuti: urudžbeni zapisnik (arhiv dokumentacije), kronike samostana, običajnik, zapisnici samostanskih kapitula, administrativne knjige (knjiga prihoda, knjiga troškova, opći imovnik kao i onaj dragocjenih predmeta), misna knjiga kao i ona nabožnih zaklada.

Prema Direktoriju provincijalni ministar treba se prethodno upoznati s izvješćem posljednjega kanonskog pohoda i eventualnim prijedlozima i odredbama te provjeriti njihovo ostvarenje. Zbog toga molim samostanske poglavare da u arhivu pronađu posljednje zapisnike i izvješća, o kojima će u ovom kanonskom pohodu biti kratki osvrt, kako bi se provjerilo je li zajednica u djelo provela naputke.

Direktorij posebno na srce stavlja vizitatoru kao osobiti cilj provjeru ostvarenja Četverogodišnjega provincijskog plana i eventualnih naputaka provincijske Uprave. Mislím da bi to mogao biti jedan od konkretnijih okvira naših susreta i razgovora.

Draga braćo, čitajući ove odredbe i upute Direktorija za kanonski pohod može se steći krivi dojam da se vizitacija želi svesti na prigodu za kontrolu i inspekciju, od čega dakako vizitator ne može pobjeći. No, mnogo je važnije da pohod bude bratski susret, na što uostalom upućuje i prvi odlomak

Generalnih statuta kad govori o kanonskom pohodu: »Neka ministri u kanonskom pohodu postupaju na bratski i pastoralni način, a u prvom redu neka posvete brigu opsluživanju redovničkog života i bratskoj slozi.« (Gen. stat. 164,1) I završavam pozivom naših Konstitucija koje zaista dobro definiraju svrhu ovakvih pohoda: »Prigodom pohoda neka se ministar prema braći odnosi ponizno i s ljubavlju, neka prema pravilniku pažljivo ispita, a na samostanskom kapitulu revno objasni i zajednički raspravi život i djelatnost zajednice.« (Konst. 166,3).

Slušajući odjek ovih riječi čovjek bi najspremnije zaključio kako su postavljeni previsoki ciljevi, a naše su mogućnosti ograničene. U uzajamnom povjerenju i razumijevanju, nadam se da ćemo bar dio ovoga zajednički obaviti, na uzajamno zadovoljstvo i međusobnu izgradnju.

*fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar*

DIREKTORIJ KANONSKE VIZITACIJE

(usvojen 12. prosinca 2008.)

Uvod

1. Običaj i obveza pohoda braće Reda, što ih je s velikom mudrošću od samoga početka uveo Serafski utemeljitelj, održali su se do našega vremena. U Potvrđenome Pravilu (Rb) sveti Franjo objašnjava tu obvezu, jednako kao i njezinu svrhu te način njezina provođenja: »Braća, koja su poslužitelji i sluge ostale braće, neka pohode svoju braću te ih u poniznosti i ljubavi ispravljaju, ne nalažući im pritom ništa što bi bilo štetno za njihove duše, ili pak protivno našem Pravilu... I gdje god postoje braća koja bi spoznala, ili pak uvidjela kako nisu kadra u duhovnome smislu obdržavati Pravilo, mogu se i moraju obratiti svojim ministrima. Ministri će ih tada primiti u ljubavi i naklonjenosti te im iskazati toliko prisnosti da se ovi osjete slobodnima s njima razgovarati i postupati onako kako to čine gospodari sa svojim slugama; štoviše, tako i treba da bude: ministri trebaju služiti svoj braći« (Rb 10).

2. Kodeks kanonskoga prava ovako govori o vizitaciji svojih redovnika: »Poglavari koji se za tu službu određuju vlastitim pravom ustanove, neka u određena vremena pohode povjerene im kuće i članove prema odredbama istoga vlastitog prava« (kan. 628 § 1); »Neka članovi s povjerenjem surađuju s pohoditeljem kojemu su, kad zakonito pita, dužni odgovoriti po istini u ljubavi; nikome nije dopušteno nikako odvrćati članove od te obveze ili drukčije priječiti svrhu pohoda« (kan. 628 § 3).
3. Ustanove Reda (br. 166) i Generalni Statuti (br. 164-172) pružaju opće smjernice vezane uz vizitaciju Reda; one naročite pak donosi ovaj Direktorij, koji je na sjednici održanoj 12. prosinca 2008. *ad experimentum* usvojio Generalni ministar sa svojim Definitorijem.
4. Namjena je ovoga Direktorija biti sredstvom za rad u rukama vizitatora, koji se njime ima služiti elastično, prilagođujući njegove naputke postojećim okolnostima.

I. NASLOV
Opće norme

5. Kada je riječ o »vizitaciji«, misli se neposredno na onu kanonsku, u skladu s općim i vlastitim pravom, ukoliko nije drugačije naznačeno. U ovome je konkretnome slučaju riječ o kanonskoj vizitaciji.
6. § 1. Redovni su vizitatori u Redu sljedeći: generalni i provincijalni ministar.
§ 2. Svaki od njih najmanje jednom za vrijeme mandata mora izvršiti pohod (Ust. 166 § 2).
7. Ono što u nastavku slijedi za provinciju jednako tako vrijedi i za generalnu te za provincijsku kustodiju.
8. § 1. Budući da je obveza pohoda osobna, poglavar za nj u pravilu ne delegira drugu osobu, osim u slučaju opravdane spriječenosti.
§ 2. Vizitator koji je delegiran, kada je posrijedi vršenje pohoda, ima jednake ovlasti kao onaj koji ga je delegirao.
9. § 1. Pohod je potrebno blagovremeno pismeno najaviti, navodeći datum, vrijeme, te način pohoda.
§ 2. Vizitator može pripremiti popis tema i priložiti ga pismu kojime najavljuje svoj pohod.
§ 3. U pismu kojim se najavljuje pohod navodi se i hoće li vizitator biti u pratnji brata koje se razumije u financije. U tom će slučaju vizitator u svoju prosudbu objavljenu u izvješću uključiti i procjenu stručnjaka.
10. Prije pohoda, vizitator se upućuje u prilike čitanjem izvješća prethodnoga kanonskog pohoda, kao i drugih dokumenata koji se odnose na život cirkumskripcije.
11. § 1. Vizitator djeluje »na bratski i pastoralni način, a u prvom redu neka posveti brigu opsluživanju redovničkog života i bratskom duhovnom zajedništvu« (usp. Gen. Stat. 134 § 1).
§ 2. Na vizitatora se dobro mogu primijeniti riječi što ih je sveti Franjo izrekao za generalnoga ministra: »Mora biti čovjek kojemu su strane naročite simpatije i favoriziranja te koji se o malima i jednostavnima skrbi s jednakom pomnjom kao i o velikima i darovitima... Tješi potištene, posljednje je utočište nevoljnima... Ne sluša one koji blebeću... No, istovremeno pazi i na to da prekomjerna dobrota ne bi dovela do raspuštenosti, niti pak neprikladna popustljivost do narušavanja stege« (Usp. 2Cel 185-186: FF 771-772).
- § 3. Vizitator je, nadalje, »toliko ljubazan te svetom prijaznošću prima one koji mu se obraćaju« (isto, 186: FF 772) te u bratskome razgovoru s njima upozorava one koji su popustili u stezi, krijepi slabe, tješi bolesne, strpljiv je sa svima.
12. § 1. Napuštajući sva izvanjska obilježja svečanosti, vizitator promiče bratsko ozračje.
§ 2. Za vrijeme pohoda samostana, čitava zajednica sudjeluje u Euharistiji te, poželjno, i u svim drugim odgovarajućim franjevačkim liturgijskim slavljinama.
13. Svaki pojedini brat određene zajednice dolazi na razgovor s vizitatorom te »se prema njemu odnosi s pouzdanjem. Opravdano upitan, odgovara mu po istini i u ljubavi. Nikome nije dopušteno osloboditi redovnike od te obveze, ili na bilo koji drugi način ometati ciljeve pohoda« (usp. kan. 628 § 3; Gen. Stat. 167). »Gdje god se braća nalazila ... mogu se te štoviše moraju obratiti svojim ministrima« (Rb 10), što se na poseban način odnosi na prigodu pohoda.
14. Vizitator ne prima teške optužbe upućene protiv bilo koje osobe, ukoliko nisu iznesene napismeno i potpisane. Istovremeno pomno pazi da ne bi otkrio ime osobe koja ih je iznijela. Ukoliko bi se pokazalo da su posrijedi tek objede, poduzima odgovarajuće mjere protiv njihovih autorâ.
15. § 1. Za vrijeme pohoda, vizitator sluša i trudi se upoznati braću u jednostavnosti i ljubavi te ih potiče na još veću vjernost evanđeoskome životu, na koji su se obvezali redov-

ničkim zavjetima. Braći i zajednici između ostaloga pomaže u pomnu preispitivanju njihova života i djela, obraćajući naročitu pozornost na to kako se u zajednici odvijaju molitveni i bratski život, kao i koliko se često održavaju samostanski kapituli. Sa svom strpljivošću i poniznošću, potiče one koji su nemarni (usp. Gen. Stat. 166 § 2).

§ 2. Vizitator ne propušta provjeriti svjedoče li braća siromaštvo te otklanja sve što je u kućama suvišno i ne odgovara našem siromaštvu (usp. Gen. Stat. 166 § 3).

16. § 1. Po zaključenju pohoda, vizitator okuplja braću na samostanskome kapitolu te na tome sastanku, ukoliko je u zajednici naišao na slučajeve zloporabe ili pak teških propusta, kako bi ih uklonio te promicao redovnički život u skladu s nalogima Crkve, Pravila i Ustanova, iznosi i nalaže sve što je potrebno učiniti, napustiti, ili pak ispraviti te se to zapisuje u knjigu dokumenata samostanskoga kapitula (usp. Gen. Stat. 167 §§ 1-2), jednako tako ne propustivši potaknuti braću na još prisnije prijanje uz evanđeoski život (Gen. Stat. 165 § 2).

§ 2. Prigodom sljedećega pohoda, vizitator će provjeriti je li zajednica provela u djelo primljene naputke.

17. § 1. Vizitator o obavljenu pohodu podnosi vjerodostojno i objektivno izvješće, kojega će po primjerak blagovremeno uputiti Generalnoj kuriji za Arhiv Reda te odgovarajućoj provincijskoj kuriji za Arhiv provincije.

§ 2. Ono što je po svojoj naravi tajno, biva zapisano zasebno.

§ 3. Pri sastavljanju izvješća, vizitator se ne ograničava samo na suhe činjenice, već ujedno nastoji osvijetliti također i uzroke te ne propušta naznačiti koje bi napore – prema njegovoj prosudbi – valjalo uložiti kako bi se postigla obnova redovničkoga i apostolskoga života braće te koja bi sredstva i metode u tom smislu bili najprikladniji.

18. Na prvoj sjednici odgovarajućega Definitorija, vizitator iznosi najznačajnija pitanja što ih je utvrdio prigodom svojega pohoda.

19. § 1. Cilj je pohoda Ministra generala potaknuti braću na hod u istinskome duhu franjevačke karizme te provjeriti je li pojedina cirkumskripcija postupala u skladu s nalogima Reda (Ustanove, odluke generalnoga kapitula, šestogodišnji plan Reda, pisma Ministra generala), kao i u skladu s vlastitim četverogodišnjim planom.

§ 2. Cilj je pohoda provincijalnoga ministra napose provjeriti žive li zajednice u skladu s četverogodišnjim planom provincije te nalogima što su ih izadali provincijalni ministar i njegov definitorij. Njegovo će izlaganje na provincijalnome kapitolu u tom smislu biti opširno te iznijeti pozitivne vidove, ali i glavne probleme iz života provincije.

II. NASLOV

Vizitacija generalnoga ministra

20. § 1. Generalni ministar »bar jednom za vrijeme svoje službe neka obavi kanonski pohod« čitavome Redu (usp. Ust. 166 § 2).

§ 2. »Generalni ministar, uz pristanak svog definitorija, može iz teškoga razloga zakazati izvanredan pohod bilo kojoj provinciji« (Gen. Stat. 134 § 2). Takav pohod može biti također i djelomičan, ovisno o problemu što ga valja obraditi.

§ 3. Najmanje jednom za svoga mandata pohoda također i kuće koje se nalaze pod njegovom neposrednom nadležnošću.

21. Ukoliko generalni ministar ne može obaviti pohod nekoj provinciji, za svojega zastupnika imenuje generalnog asistenta odgovarajuće konferencije, odnosno, nekoga drugoga glavnog pomoćnika, ili čak i drugoga brata, uz pristanak svoga definitorija.

22. Ukoliko se pohod generalnog ministra ili njegova zastupnika kojoj od provincija odvijaju prije provincijskoga kapitula, on će sâm na

- odgovarajućem kapitolu podnijeti izvješće o pohodu (usp. Ust. 166 § 2).
23. § 1. Generalni ministar pohod započinje susretom s provincijalnim ministrom i njegovim definatorijem, kako bi čuo koje to probleme i prilike treba na poseban način imati u vidu za vrijeme pohoda.
- § 2. Provincijalni ministar generalnome vizitatoru podastire sve potrebne informacije o životu i djelovanju braće provincije (usp. Gen. Stat. 168), zajedno s općim predstavljanjem provincije.
- § 3. U tom smislu vizitatoru predaje:
- Popis samostanâ, kuća formacije, djelatnosti ovisnih o provinciji, potkrijepljen zemljovidom pojedinih lokacija;
  - popis samostana koji su podignuti ili pak ugašeni od prošloga pohoda, kao i koji se namjeravaju podići, odnosno, ugašiti, na idućemu kapitolu;
  - popis sve braće provincije s njihovim zaduženjima, sastavljen prema starosti;
  - popis braće koja, u skladu s Ust. 205 § 4, borave u drugoj provinciji, kao i braće iz drugih provincija, koja, u skladu s istim brojem, borave u njegovoj provinciji;
  - popis postulanata, novaka, braće koja pohađaju početnu formaciju, sastavljen prema godinama formacije;
  - popis braće s položenim vječnim zavjetima koja borave izvan samostana, u eksklaustraciji, ili pak u neuređenim prilikama, kao i one koja čekaju oprost od obveza što proizlaze iz svećeničkoga ređenja.
24. § 1. Kao »otac čitavoga bratstva«, na kojega spada obveza upravljanja Redom i skrbljenja o njemu, kao i promicanja njegova duhovnoga, bratskoga i apostolskoga života (usp. Ust. 175 § 2), generalni ministar u svome pohodu nastoji prije svega potaknuti braću na život molitve i bratstva, kako unutar pojedinih zajednica, tako i s obzirom na pojedinu provinciju, odnosno Red.
- § 2. Provjeriti je li cirkumskripcija živi u skladu sa smjernicama Reda (Ustanove, odluke kapitula, pisma generalnog ministra) te s vlastitim četverogodišnjim planom (usp. gore n. 19 § 1).
- § 3. Vodi računa o stanju zgrada pojedinih samostana, inventaru, administrativnim knjigama, knjigama kapitulskih dokumenata te kronici, prepuštajući provincijalnom ministru nadzor nad župskim knjigama.
25. § 1. Sluša napose što imaju reći provincijalni ministar, definatori, odgovorni za formaciju i odbore, itd.
- § 2. Pregledava dokumente definatorija, arhiv, urudžbeni spis provincijske uprave, na koje stavlja pečat i potpis koji svjedoče o izvršenome pohodu.
- § 3. Između ostaloga, provjerava na koji se način ostvaruju životna okruženja iz br. 58 Direktorija za slavljenje provincijskih kapitula, koji se smatraju bitnima za raščlambu života cirkumskripcije:
- prvenstvo Boga, molitveni život te franjevački redovnički identitet,
  - promicanje zvanjâ,
  - početna formacija,
  - trajna formacija,
  - bratski život (način življenja, sredstva unaprjeđenja bratstva, usklađivanje bratskoga i apostolskoga života, itd.),
  - apostolat (pružanje svjedočanstva, misionarska nastojanja, franjevački oblik apostolata, itd.),
  - animacija i upravljanje provincijom i zajednicama; vršenje autoriteta i poslušnosti,
  - siromaštvo; upravljanje dobrima i služnje njima,
  - misijska nastojanja upravljena *ad gentes*,
  - procjena ostvarivanja Četverogodišnjega plana provincije te eventualnih zaključaka prethodnoga provincijskoga kapitula,
  - naročiti problemi provincije: primjerice, naročita djela, odnosno, djelatnosti provincije; s time povezane osobite okolnosti,
  - moguća provjera života, djelatnosti i plana provincijske/-ih kustodije/-a.

§ 4. Provjerava između ostaloga:

- a) poštuju li se u slavljinama liturgijske norme;
- b) ima li braće koja nedopušteno žive izvan samostana te poštuju li ona koja posjeduju odgovarajuće dopuštenje postavljene uvjete;
- c) što se poduzima za braću svećenike koja su napustila Red a da pritom nisu zatražila oslobođenje od obveza što proizlaze iz svećeničkoga ređenja;
- d) poštuju li se norme koje predviđaju opće i vlastito pravo s obzirom na smanjenje dugova;
- e) doprinosi li provincija slanjem svoje braće djelatnostima Reda i misijama.

26. § 1. Za vrijeme posjeta, koliko je moguće, susreće se s apostolskim nuncijima i ordinarijima u mjestima u kojima se nalaze naši samostani.

§ 2. Susreće se, između ostaloga, sa župskim pastoralnim vijećem (odnosno, radi li se samo o samostanu, s drugim odgovarajućim vijećem, ukoliko ono postoji) te bratstvima i skupinama FSR-a, Frame, VB, itd.

§ 3. Do one mjere do koje se protežu njegove ovlasti, posjećuje i samostane klarisa koji su ovisni o Redu.

27. § 1. Po završetku pohoda generalnoga ministra, a prigodom godišnjeg susreta gvardijanâ ili nekoga drugoga provincijskog susreta, kao što je to npr. duhovni kapitul (osim ukoliko pohod nije izvršen neposredno pred provincijski kapitul, na kojemu će podnijeti izvješće), generalni vizitator, po mogućnosti u prisutnosti generalnog ministra, ukoliko je ovaj odredio drugu osobu za pohod, iznosi rezultate pohoda.

§ 2. Na zasebnoj sjednici provincijskoga definitorija potom generalnom ministru i njegovu definitoriju iznosi prvu procjenu pohoda te naznačuje na koje bi se točke – prema njegovu mišljenju – provincija trebala usredotočiti u cilju obnove duhovnoga, bratskoga i apostolskog života (usp. gore n. 17 § 3).

§ 3. Nakon toga vizitator podnosi pismeno izvješće o pohodu, dajući konkretne naputke, koji se izravno odnose na postojeće prilike i provjerljivi su, vezano uz život provincije; primjerak navedenoga izvješća daje se provincijalnom ministru, dok jedan ostaje u arhivu Reda.

§ 4. Odredbe što ih vizitator iznosi vezano uz čitavu provinciju upisuju se u knjigu dokumenata definitorija.

§ 5. Dvije godine nakon pohoda, generalni vizitator susreće s provincijalnim ministrom i njegovim definitorijem, kako bi provjerio ostvarivanje naputaka danih po završetku pohoda.

28. Generalnoga ministra u pohodu može pratiti asistent *konferencije* (cetusa), ili neki drugi brat, osobito za naročita pitanja, a jednako tako i brat koji vrši službu prevoditelja.

29. Kada neka provincija ima samostane koji pripadaju nadležnosti nekoga drugoga generalnog asistenta, pohod generalnog asistenta provinciji koordinira se s generalnim asistentom navedenih samostana, kako bi se na taj način prikupili elementi za cjelovito izvješće.

III. NASLOV

Pohod provincijalnog ministra

30. § 1. Prema ocu svetome Franji, provincijalni ministar je neposredni vizitator svoje braće, budući da je »njemu povjerena skrb za njihove duše« te ih u tom smislu treba »često pohoditi te im pružati duhovne poticaje i utjehu« (Rnb 4).

§ 2. Osim kanonskoga pohoda, prikladno je da provincijalni ministar vrši bratske pohode zajednicama i ondje ostane neko vrijeme, već prema mogućnostima, kako bi upoznao njihov život i s njima podijelio njihova nastojanja, ali i probleme.

31. Pohod provincijalnog ministra obuhvaća:

- a. samostane, kuće formacije provincije te djela koja ovise bilo o provinciji, bilo o

- samostanima, kao i moguće provincijske kustodije te misije;
- b. pojedinačnu braću provincije;
  - c. braću provincije koja se nalaze pod izravnom nadležnošću generalnog ministra, ili koja, u skladu s Ustanovama n. 205 § 4, borave u drugoj provinciji: saslušava ih osobno – pa i pismeno, već prema slučaju - nakon što se posavjetovao sa samim generalnim ministrom, ili pak odgovarajućim provincijalnim ministrom;
  - d. braću drugih provincija koja prebivaju u njegovoj provinciji, u skladu s navedenim brojem Ustanova, no ne i goste koji su samo u prolazu;
  - e. župe povjerene našim redovnicima i njihova djela, do one mjere do koje ulaze u njegovu nadležnost;
  - f. bratstva FSR-a što ih vode naša braća;
  - g. samostane sestara klarisa, do one mjere do koje – prema općemu pravu – potpadaju pod njegovu nadležnost.
32. Provincijalni ministar susreće se s ordinarijima mjestâ u kojima provincija ima samostane.
33. § 1. U slučaju da ministar provincijal ne može izvršiti pohod nekome samostanu, za svoga zastupnika imenuje jednoga od definitora, ili, uz suglasnost svoga definitorija, nekoga drugoga prikladnog brata.
- § 2. Delegirani vizitator, obišavši čitavu provinciju, o tome podnosi izvješće te ga

čita i tumači na redovnome provincijskome kapitolu. Ukoliko je, međutim, bio delegiran samo za neki određeni samostan, izvješće o tome prosljeđuje provincijalnom ministru, koji ga potom uključuje u svoje izvješće o stanju u provinciji.

34. § 1. Prigodom pohoda samostanu saslušava gvardijana, koji će ga izvijestiti o prilikama u zajednici na području bratstva, molitvenoga života, apostolskih nastojanja i financijskoga stanja, kao i o pojedinoj braći zajednice. Ako to smatra potrebnim, saslušat će također osoblje koje služi u samostanu o kojemu je riječ.
- § 2. Prigodom pohoda formacijskim kućama, saslušava odgovorne za formaciju i za obrazovanje, kao i pojedinu braću.
- § 3. Prigodom pohoda djelâ koja su ovisna o provinciji, ili pak o pojedinim samostanima, saslušava odgovorne i ostale suradnike.
- § 4. Prigodom pohoda župa, saslušava župnika i njegove suradnike, župska vijeća te sve ostale koje smatra potrebitima.
35. U izvješću koje će podnijeti provincijskome kapitolu neka iznese glavnu problematiku vezanu uz život i djelatnosti provincije, naglašavajući pritom – ukoliko je potrebno – neke naročite probleme iz života pojedinih samostana (v. gore n. 19 § 2).

RASPORED VIZITACIJE

(mogućnost promjena po dogovoru)

19. listopada: Vis (navečer)
 21. listopada: Split (popodne)
 23. listopada: Šibenik
 26. listopada: Novi Marof
 29. listopada: Vinkovci (Sveti Antun)
 30. listopada: Vinkovci (Bezgr. Srce Marijino)
 7. do 10. studenoga: Njemačka
 13. (navečer) do 16. studenoga (navečer): Rim
 17. studenoga: Asiz (o podne)

18. studenoga: Padova (navečer)
 19. studenoga: Pula (navečer)
 20. studenoga: Pula (Sveti Franjo)
 21. studenoga: Pula (Sveti Ivan Krstitelj)
 22. studenoga: Cres
 23. studenoga: Cres
 26. studenoga: Sisak
 30. studenoga: Molve
 4. prosinca i dalje: Zagreb

naša provincija

»FOND SOLIDARNOSTI«

Zagreb, 10. rujna 2012.
Br. 205/12/Prov

Stavili smo pod navodnike naziv ovog fonda, jer ni sam nedavno održani Izvanredni provincijski kapitul nije došao do definitivnog zaključka kako nazvati nešto što većina osjeća potrebnim u Provinciji. Na kraju je »solomunskim« rješenjem odlučeno da se općenito glasuje o osnivanju provincijskog fonda, a u međuvremenu, do sljedećega Redovitoga provincijskog kapitula, Definitoriju je prepušteno da razradi precizniji pravilnik u kojemu bi točno bile definirane svrha, namjena, način popunjavanja i slično, što bi trebao razmotriti i odobriti idući Provincijski kapitul. Izglasavanjem prihvaćen je prijedlog da u taj fond sva braća svećenici mjesečno uplaćuju iznos u visini pet misnih intencija (=250 kuna). Za braću koja djeluju u inozemstvu, a nemaju neki fond osiguranja, iznos će uplaćivati Provincija. Rok stupanja na snagu ove odredbe prepušteno je Provincijskom defnitoriju, koji je na svojoj 25. sjednici, održanoj u creskom samostanu sv. Franje, 21. lipnja ove godine, odlučio da odredba o uplaćivanju stupa na snagu **1. rujna 2012.**

Zbog toga podsjećam samostanske poglavare da vode brigu o ovoj obvezi. Prigodom skore vizitacije Provincijalni ministar, u pratnji Ekonomata Provincije, razvidjet će je li krenulo s ispunjavanjem ove obveze i eventualno braći razjasniti nejasnoće. Dakle, za svakoga svećenika Provincije treba mjesečno uplatiti 250 kn, što se dakako može učiniti i tromjesečno, ali ne s odgađanjem, jer obično nakon toga slijedi zaborav.

Od ove obveze oslobođena su, dakle, braća u inozemstvu, koja redovito i imaju neke fondove osiguranja, a za ostale će Provincija redovito uplaćivati i ispunjavati ovu obvezu. Isto tako braća u domovini, koja imaju mirovinu ili plaću koja

uključuje mirovinu, ne uplaćuju u taj fond, a to su, koliko mi je poznato: fra Špiro Marasović, fra Ivan Radeljak, fra Ivan Karlić, (a možda i još poneki brat koji predaje vjeronauk ili radi u bolnici, što gvardijani trebaju provjeriti).

Nadam se da će braća spremno i rado prihvatiti i ispuniti ovu »žrtvu«, jer se radi o solidarnoj brizi za stariju braću, koja bi, kad bude potrebno, iz spomenutog fonda primala pomoć samostanu u kojemu borave i prebivaju. Do Kapitula fond se neće dirati, a na tom skupu će se precizirati vrijeme i način isplate, kao i druge pojedinosti.

Zahvaljujem svima na razumijevanju, uz brat-ski pozdrav

*fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar*

25. SJEDNICA PROVINCIJSKOG DEFINITORIJA

U creskom samostanu sv. Frane u četvrtak popodne i petak dopodne, 21. i 22. lipnja, održana je 25. sjednica Provincijskog defnitorija.

1. Defnitorij je razmotrio izvršenje odredbi vezanih uz nedavno održani Izvanredni kapitul. Što se tiče zaduženja Defnitorija da do sljedećega redovitoga provincijskog kapitula razradi pravilnik o *provincijskom fondu* za pomoć starijoj i bolesnoj braći, imenovan je provincijski ekonom, fra Ivan Radeljak, da uz pomoć suradnika izvrši ovu odredbu do navedenog kapitula, s time da prije završnog prijedloga dostavi nacrt Defnitoriju na uvid i usvajanje. Defnitorij je odredio da odredba o redovitom mjesečnom uplaćivanju pet misnih intencija (=250) u taj spomenuti fond, a koja je usvojena na Izvanrednome provincijskom kapitolu, stupa na snagu 1. rujna ove godine, s time da Provincijalni ministar pri redovitoj vizitaciji ove

jeseni protumači svoj braći o čemu se radi i razjasni eventualne nejasnoće.

S obzirom pak na odluku Izvanrednog kapitula, u vezi s izradom statuta (pravilnika) »Hrvatskog areopaga«, povjeren je fra Josipu Blaževiću, da – uvažavajući izražene prijedloge i želje – oformi skupinu braće sa zadatkom da dotjera što je moguće više i bolje predloženi tekst, kako bi se na sljedećem redovnom kapitolu kapitularci mogli izjasniti i eventualno odobriti pravilnik rada ovoga provincijskog centra.

2. Na sjednici Definitorija razmotrene su molbe dvojice naših kandidata, jednoga za primanje reda đakonata, a drugoga za polaganje svećanih zavjeta. Nakon čitanja njihove vlastoručne molbe i popratnog izvješća njihova odgojitelja, fra Josipa Blaževića i usmenoj informaciji Provincijalnog ministra o obavljenom »ascoltu« s braćom gdje borave i klericima s kojima provode dane studija i odgoja, fra Josipu Petonjiću je odobrena molba da ove jeseni primi red đakonata, a fra Vladimiru Vidoviću molba da za svetkovinu sv. Franje položi svećane zavjete.

3. U završnom dijelu sjednice prisustvovao je i gvardijan creskog samostana sv. Frane, koji je opširno izvijestio o mogućnostima iznajmljivanja dijela zemljišta koje je nedavno vraćeno Provinciji i nekim konkretnim ponudama, što je Definitorij primio na znanje, iznijevši pri tom i neke svoje prijedloge i sugestije.

Odlučeno je da se sljedeća redovita sjednica Definitorija održi u ponedjeljak, 10. rujna ove godine.

IZVANREDNA SJEDNICA DEFINITORIJA

U Zagrebu je u utorak, 31. srpnja ove godine, održana izvanredna sjednica Provincijskog definitorija, na kojoj su sudjelovala samo tri defintora (dvojica su radi ljetnog odmora izbivala iz Zagreba), ali kako se radilo o dosta hitnoj stvari, a to je rješavanje molbe novaka fra Ivana Lotara da mu se dopusti polaganje jednostavnih zavjeta u Asizu, postupilo se u duhu Ustanova Reda, koje predviđa-

ju mogućnost sudjelovanja samo apsolutne većine u radu defintorija kad je više glasača spriječeno preko tjedan dana, a stvar je hitna (160, 2). Defintori su upoznati s molbom kandidata, mišljenjem Generalnoga kustosa Asiškog samostana i izvješćem magistra novaka u Asizu. Nakon balotacije s pozitivnim ishodom, Provincijalni je ministar uz pristanak svojeg Defintorija prihvatio kandidatu molbu. A zbog spriječenosti da osobno prisustvuje obredu polaganja zavjeta, delegiran je vikar Provincije, fra Josip Blažević, da u ime Provincije primi zavjete fra Ivana Lotara.

26. SJEDNICA PROVINCIJSKOG DEFINITORIJA

U Provincijalatu je u ponedjeljak, 10. rujna ove godine, održana redovita, 26. sjednica Definitorija Provincije, na kojoj su sudjelovali svi članovi Definitorija. Iz rada ove vrlo opširne sjednice izdvajamo samo neke važnije teme:

1. Iscrpno *ekonomsko izvješće* provincijskog ekonoma, fra Ivana Radeljaka, koje se po propisima Generalnih Statuta podnosi svaka tri mjeseca: konstatirano je da je situacija s obzirom na materijalno poslovanje sve zamršenija, a stanje pomalo postaje zabrinjavajuće.

2. *Posljednje pripreme* za proslava u Splitu i Zadru: bilo je govora o Danu Provincije u Splitu i susljednim skupovima koji obilježavaju proslavu 800. obljetnice dolaska sv. Franje u naše krajeve. U vidu toga u srijedu, 12. rujna, Provincijalni ministar u pratnji Provincijskog ekonoma odlazi u Split na jednodnevni susret s tamošnjom braćom i članovima pripremnog odbora za simpozij.

3. Imenovanje fra *Željka Klarića* za provincijskog promicatelja zvanja: prethodilo mu je prihvaćanje ostavke fra Ivana Penave, koji zbog premještanja u Vinkovce ne može dalje vršiti ovu službu.

4. Molba samostana sv. Antuna Padovanskog u Sisku za dozvolu preuređenja nekih samostanskih prostorija: budući da su sredstva osigurana od strane samostana i nekih dobrotvora, dopuštaju se zahvati prema priloženom planu i troškovniku.

5. Molba za financijsku pomoć održavanju desetoga, jubilarnog »Marijafesta« u Molvama; i ove godine Provincija sufinancira ovaj projekt uobičajenim iznosom.

6. *Generalni kapitul*: neposredne pripreme i molitve za uspjeh; zaključeno je da se molitve tiskaju u obliku prikadne sličice. Provincijalat će za kapitularce pripremiti opširniju povijest naše Provincije, kako je i predloženo u popratnom dopisu pozivnog pisma.

7. Povlačenje *sestara franjevki misionarki* iz našega creskog samostana: zaključeno je da se sestrama zahvali i ovom prigodom uruči prigodna otpremnina.

8. *Neposredni izdavački pothvati* na razini Provincije; do kraja rujna izlaze dva izdanja iz ruku o. Nikole Roščića (Franjo brodolomac, Splitski samostan), a tijekom listopada tri veća djela: zbornik radova skupa održanog prošle godine u povodu desete obljetnice smrti o. Celestina Tomića, zbor-

nik radova Hrvatskog areopaga na temu Duha Asiza iz prošle godine, prijevod velikog djela o Vojsci Bezgrešne (Giuseppe Simbula).

9. Hrvatska *franjevačka bibliografija* od 1991. do danas, u vidu izdanja Franjevačkog instituta za mir, a u povodu franjevačkih jubileja: mole se braća da dostave naslove svojih radova u tom razdoblju, a tiču se šireg okvira franjevačke tematike.

10. Razno. Bilo je govora o smještaju i zaduženjima *fra Josipa Petonjića*, koji uskoro prima sveti red đakonata. On u formativnom procesu i dalje ovisi o magistru bogoslova. Pastoralnu praksu obavljat će u župi sv. Antuna u Zagrebu, a istovremeno će u malom sjemeništu biti pomoćnik magistra. Zbog skorih obveza Provincijalnog ministra u proslavama jubileja u Splitu i Zadru, i nekim drugim susretima, a potom i održavanja kanonskog pohoda, zaključeno je da se sljedeće dvije sjednice Definitorija održe u Zagrebu potkraj godine, 5. studenoga popodne i 10. prosinca dopodne.

NAŠI POSTULANTI

Neposredno pred zaključenje ovog broja glasila, stigao je sadržajan i opširan prikaz života naših postulanata u Cresu. Ovdje zbog skućenog prostora izdvajamo samo dio predstavljanja, da bi braća u Provinciji upoznala bar malo naša dva postulanta.

* Moje je ime VILČEK, rođen 1973. u obitelji NOVAČKI. Većinu života proveo sam u Hrvatskom zagorju, u Poznanovcu, župa Mače. Pred osam godina došao sam u Zagreb i prvi put susreo franjevce, te sam pred četiri godine položio doživotne zavjete u Franjevačkome svjetovnom redu na Kaptolu. No, budući da je u meni dulje vrijeme tinjao plamen zvanja, nakon »Otvorenih vrata« na Svetom Duhu donio sam odluku i primljen sam u postulaturu, sa željom da se Bogu posvetim kao redovnički brat. Braća creske zajednice nas postulante poučavaju kako prihvatiti i darovati život Gospodinu u odgovornom predanju i služenju redovničkoj zajednici.

* Ja sam ANTUN RADOVANIĆ, rođen u Zagrebu 1985. Sakramente sam primio u župi Vukovina. Po zanimanju sam strojarski tehničar. Zaposlio sam se odmah po završetku školovanja i napredovao sve do ulaska u postulaturu. Dugi niz godina sam razmišljao i promišljao te na kraju saznao u odluci da se odazovem Gospodinu. Jednog sam dana na Radiju Mariji čuo da se na Svetom Duhu održavaju Dani otvorenih vrata, prijavio sam se i tu proveo tri nezaboravna dana. Nakon razgovora s provincijalom i magistrum klerika dobio sam potvrđan odgovor na molbu da kao kandidat za svećenika budem primljen u Red. Na blagdan Gospe od anđela započeo sam postulaturu u Cresu i ovdje svakodnevno upoznajemo redovnički život.

dogaćđanja

II. PASTORALNI KOLOKVIJ

U samostanu Svetoga Duha u Zagrebu Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca organizirala je 26. i 27. lipnja 2012. drugi pastoralni kolokvij na temu: »Posvećena i kućna Crkva. Odnos međusobnog pomaganja, podržavanja, suradnje i izgradnje.« Na kolokvij je sudjelovalo petnaest franjevac, a on je bio namijenjen svećenicima ove redovničke zajednice s pastoralnim dekretom. Uz nas franjevce na kolokvij su pozvane i same obitelji, jer nam je bila želja čuti i njihov glas, te njihova očekivanja od Crkve i od fratara.

Pozdravnu riječ okupljenima uputio je provincijalni ministar fra Ljudevit Maračić, a potom riječ prepustio fra Žarku Reloti, moderatoru kolokvija. Prvo izlaganje imao je prof. dr. Ivica Bodrožić na temu »Obiteljske kreposti prema svjedočanstvu prve Crkve«. Stavivši svoje izlaganje u vremenski okvir u vrijeme do 150. godine poslije Krista opisao je odnos rimskog društva prema obitelji, te naveo primjere kršćanskog poimanja obitelji iz poslanica sv. Pavla i drugih onovremenih kršćanski pisaca.

»Što Crkva ima danas poručiti obiteljima« bila je tema izlaganja prof. dr. Milana Šimunovića u kojem je iznio deset prijedloga kojima bi se moglo pomoći obiteljima danas.

U poslijepodnevnom radu izlaganje je imao prof. dr. Ivica Pažin na temu »Nužnost bolje i primjerenije pastoralne skrbi za obitelj«. Istaknuo je potrebu za »pastoralom askeze« i kako roditelji treba poučavati i pomagati u njihovoj katehetskoj zadaći.

Potom je povjerenik za obiteljski pastora Sisačke biskupije fra Nikola Jureta OFMConv. imao izlaganje »Iskustva rada s obiteljima jednog povjerenika za obiteljski pastoral« u kojem je opisao svoja dosadašnja iskustva u toj službi.

Drugog dana kolokvija izlaganje »Crkvene strukture i obiteljski pastoral« imao je dr. Tomislav Markić. Istaknuo je dosadašnje uspjehe različitih ureda za pastoral obitelji pri Zagrebačkoj nadbiskupiji i Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, te je naglasio problem nedostatka personala u tim uredima čime se smanjuje i njihova aktivnost.

U završnom dijelu programa svoja svjedočanstva o korisnosti povezanosti sa svećenicima za stabilnost braka i za vjerski rast obitelji iznijeli su braćni parovi Neda i Nadomir Križanović iz Splita, te Ivana i Boris Bjelić iz Siska. Kolokvij je završio usvajanjem zajedničke izjave, te svetom misom i zajedničkim objedom.

fra Ivan Penava

Zajednička izjava na kraju Kolokvija

U samostanu Svetoga Duha u Zagrebu Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca organizirala je 26. i 27. lipnja 2012. drugi pastoralni kolokvij na temu: »Posvećena i kućna Crkva. Odnos međusobnog pomaganja, podržavanja, suradnje i izgradnje.« Kolokvij je bio namijenjen svećenicima ove redovničke zajednice s pastoralnim dekretom. Uz nas franjevce na kolokvij su pozvane i same obitelji jer nam je bila želja čuti i njihov glas, te njihova očekivanja od Crkve i nas fratara.

Zahvaljujući poznatim i priznatim predavaćima (mons. Šimunović, mons. Ivica Pažin, prof. Ivica Bodrožić, dr. Markić) imali smo priliku čuti situaciju u kojoj se obitelj nalazi, te dobiti smjernice što nam je činiti da pomognemo našim obiteljima danas i da ih optimistično upućujemo u neizvjesno sutra. Turbulentna vremena i agresivna antiobiteljska politika sa sobom nose izazove s kojima se svi suoćavamo i za koje trebamo biti spremni. Mi, posvećena Crkva i obitelj – kućna Crkva pozvani smo na odnos međusobnog pomaganja, podrža-

vanja, suradnje i izgradnje da bismo se očuvali i uspješni opstali.

Obitelj je put Crkve i njoj danas trebamo posvetiti naše najjače snage i najviše vremena. No, budući da je obitelj i subjekt pastoralne, trebamo joj pružiti priliku da od evangelizirajuće postane evangelizatorska zajednica. Poticaje za to dao nam je i naš fra Nikola Jureta, povjerenik za obiteljski pastoral Sisačke biskupije. Aktivni sudionici ovoga skupa – obitelji Bijelić i Križanović – podijelili su s nama ljepotu zajedništva, primjereno gori Tabor (»Lijepo nam je ovdje biti«), ali i spremnost »izvesti na pučinu« i suočiti se sa svijetom u kojem živimo i kakav imamo.

Pred nama je vrijeme »opuštajućeg pastoralne« u kojem župna zajednica treba vjerniku predstavljati drugi dom i drugu obitelj. Nekima čak jedinu, jer druge nemaju. Zato hrabro krenimo naprijed. Puni vjere i pouzdanja u Boga. On koji je od dvoje učinio jedno neka »posvećenu i kućnu Crkvu« učini jednom, kako bismo svjedočenjem zajedništva vjere i ljubavi očuvali obiteljski i redovnički identitet.

Mi smo za čovjeka, mi smo za život. Mi smo za obitelj. Upravo onako kako nas Bog uči. Dopuštajući svima vlastiti put vjere zalažemo se za veću pastoralnu skrb i brigu za obitelj. Potičemo na sustavni rad s obiteljima, na obnovu obiteljske kateheze, na formiranje obiteljskih zajednica unutar župa povjerenih nama franjevcima, te unutar naših samostanskih zidina.

»Obitelji, postani što jesi«, govorio je blaženi Ivan Pavao II. To ponavljamo i mi: franjevci konventualci, postanite što jeste! Bog nas je uputio jedne na druge; Majka Marija naša je zajednička Majka; Glasnik Velikoga Kralja – Franjo Asiški propovijedao je jednoj i drugoj Crkvi – kućnoj i posvećenoj. Njegov zagovor neka nas ohrabri na zajednički hod u budućnost, kako bismo bili što više »posvećena« i što više »kućna Crkva«!

Našem katoličkom puku u Hrvatskoj obećavamo zajedničke napore u širenju evanđelja braka i obitelji slijedeći smjernice II. Vatikanskog Koncila i kriterije učenja Crkve.

Zagreb, 27. lipnja 2012.

ODGOVORNI ZA ODGOJ CEC-A U CRESU

Od 5. do 7. rujna ove godine samostan sv. Franje u Cresu bio je domaćin odgovornih u odgoju iz područja Srednje Europe (CEC). Iz Rima je sudjelovao fra Miljenko Hontić, generalni asistent CEC-a, i fra Lindor Alcides Tofful, generalni tajnik za formaciju. Iz Njemačke provincije, uz provincijala fra Bernardina, sudjelovala su i dva odgojitelja (fra Joseph i fra Andreas), skupinu iz Slovenije predvodio je provincijal, fra Milan (trenutno kao potpredsjednik zadužen za rad CEC-a) s dvojicom subraće (fra Danilo i fra Andrej), a iz naše Provincije bila su sva tri odgojitelja (fra Josip, fra Zdravko i fra Ivan B.), uz provincijala fra Ljudevita. U svemu dvanaest sudionika.

Jedan od ciljeva ovog susreta, prvoga takve vrsti na razini naše Konferencije, bio je pokušaj promicanja i poboljšanja uzajamne suradnje na području odgoja. Prvog dana rada odgojitelji su s poglavarima najprije predstavili stvarnost i stanje svojih jurisdikcija s obzirom na odgoj, bilo početni, bilo trajni. Drugog dana je generalni tajnik za odgoj, fra Lindor, održao dva predavanja. U prvome je ocrtao globalni okvir Generalnog tajništva i Međunarodne komisije za odgoj, a u drugome je predstavio nekoliko specifičnih tema na kojima su u posljednje vrijeme radili. Potom je generalni asistent ove Konferencije, fra Miljenko, u svojem opsežnom izvješću iznio neke prijedloge i sugestije za poboljšanje formacije unutar naše Konferencije.

Jedno popodne posvećeno je rekreativnom i kulturnom programu. Braća su razgledala samostan, a potom pohodila neka mjesta na otoku: Osor, Lubenice i Valun, gdje su sudionici iskušali dio mediteranske ponude naših kvarnerskih kuhinja. Na kraju dana u creskom klausturu prikazan je vrlo uspješni video-film koncerta koji je nekoliko dana ranije na istom mjestu održao poznati zbor Bazilike sv. Franje iz Asiza. Susret je završio trećeg dana, kada su se braća razišla, a neka krenula put Asiza, gdje su dan kasnije, u bazilici sv. Franje, ovogodišnji novaci (među njima i naš fra Ivan Lotar), u ruke Generalnog ministra, položili svoje prve redovničke zavjete.

naši mladi

1. POSTULANTI U RIMU

Na blagdan Gospe od anđela, 2. kolovoza, za vrijeme Večernje u samostanskoj meditativnoj kapeli sv. Maksimilijana Kolbea u Cresu, provincijalni ministar fra Ljudevit je u pratnji provincijskog vikara fra Josipe, magistra postulanata fra Zdravka i u nazočnosti fra Ferdinanda molitvenim obredom otvorio godinu postulare. Dvojica kandidata, Vilček Novački (Zabok) i Antun Radovanić (Velika Gorica) započela su ovo razdoblje pripreve, pod vodstvom magistra fra Zdravka Tube. Treći kandidat, Filip Galović (Milna), zbog obveza u specijalizaciji (doktorat iz književnosti), odgodio je do daljnjega ulazak u postulaturu, jer bi mu boravak u Cresu jako otežao završnu godinu specijalizacije.

Postulante preporučamo u molitvu i pažnju naše braće, a tijekom godine, pod vodstvom svog magistra, posjetit će naše samostane i upoznati braću koja u njima žive i djeluju.

2. RIPREME ZA NOVICIJAT

Naša četvorica postulanata u Rimu se učenjem talijanskog jezika pripremaju za godinu novicijata, koja im počinje u Asizu sredinom rujna. Objavljujemo pismo upućeno braći u Provinciji.

Draga braćo, kao što već znate, nas četvorica postulanata Marko, Robert, Vjekoslav i Franjo započeli smo 10. srpnja ove godine tečaj talijanskog jezika na Seraphicum u Rimu. Iz Hrvatske nas je dopratio fra Josip Blažević, a ovdje je odgovornost za nas preuzeo fra Jesus Ceballos iz Kolumbije. Kako je nakon tri tjedna ponovno otišao u rodnu Kolumbiju, njegovu je dužnost preuzeo fra Gabriel s Filipina.

Sam tečaj jezika podijeljen je u tri grupe, jedna napredna i dvije početne. Tako smo od nas četvo-

rice, po dvojica u početničkim grupama. U svakom razredu ima nas otprilike desetak. Predavači su mladi i talentirani ljudi s iskustvom i svi smo zavoljeli način na koji rade. Predavanja su osmišljena tako da nas pojedinim igrama ili grupnim zadacima animiraju i potiču na komunikaciju, pa tako brže i lakše učimo. Nastavu imamo svakim radnom danom od 9 do 12,45, a u popodnevnim satima imamo vrijeme za rješavanje zadataka i učenje. S druge pak strane puno pridonosi sv. Misa i molitva brevijara na talijanskom jeziku, s čime smo počeli od prvog dana. U početku je bilo teško čitati, i točno izgovarati riječi i razumjeti, ali sada je već pomalo lakše i djelomično razumijemo čitane tekstove, a počeli smo i s redovitim sudjelovanjem u liturgijskim čitanjima.

Od dolaska ovdje puno smo lijepog i korisnog vidjeli i doživjeli, stekli nova poznanstva i prijateljstva, upoznali braću fratre iz raznih dijelova svijeta. Posebno su nas pak veselili zajednički izleti, bolje reći hodočašća, od kojih ističemo Asiz, La Vernu i Orvieto. Također smo posjetili našeg subrata fra Tomislava Cvetka, koji je za vrijeme naših prvih dana bio na zamjeni ispovjednika u vatikanskoj bazilici. Nekoliko dana nakon toga posjetili smo i generalnu upravu Reda, gdje su nas ugostili naš generalni asistent fra Miljenko Hontić i ostala braće kurije. A iskoristili smo priliku za razgledavanje samostana i bazilike sv. Apostola. Susreli smo se i s grupom mladih iz Zagreba, koja je sudjelovala na međunarodnom susretu Franjevačke mladeži u Asizu, a koju je predvodio fra Ivan Penava.

Pomalo nam stvaraju poteškoće velike vrućine i sparine, pa se tako često sjetimo naše braće u Cresu gdje smo se u godini postulare za takvih vrućina rashladili u moru. Ovom prilikom pozdravljamo našeg magistra fra Zdravka Tubu, fra Ferdinanda i fra Maksimilijana, koji su nas vodili i usmjeravali u godini postulare, a ujedno pozdravljamo i ohrabrujemo nove postulante i želimo im uspješnu i plodonosnu godinu. Svu braću u Provinciji od srca pozdravljamo i želimo svako dobro!

Postulanti u Rimu

3. NOVICIJAT - MILOSNO VRIJEME

Po završetku intenzivnog tečaja talijanskog jezika u rimskom Seraphicum, došlo je vrijeme da započnem godinu kušnje – novicijata ni manje ni više nego u Asizu, gradu – duši franjevačkog reda. Moja očekivanja su bila, s jedne strane, velika u odnosu na odgojitelje, na program novicijata te na sam Asiz, s druge strane pak nisam uopće znao što me čeka, ali započeo sam svoj novicijatski život otvoren svemu što mi se ponudi od strane odgojitelja i zajednice Svetog samostana.

Vrlo smo lijepo primljeni u jednostavnom obredu redovničkog oblačenja na grobu svetog Franje, uz molitvu Večernje, na blagdan Rana svetoga Franje, 17. rujna. Nesigurni u jezik, ali sigurni i nakanu, izrazili smo želju da »želimo biti kušani«. Moram priznati da nisam baš bio svjestan svega što se oko mene događa. Poslije Rima, u kojem sam se tek bio »udomaćio«, Asiz u kojem je sve iznova – novo. Prošla je i prva noć u Svetom samostanu. Znam samo da sam se pri odlasku u krevet bojao skinuti habit i leći u krevet iz straha da ću se sutra probuditi i vidjeti da je to sve bio samo jedan predivan san.

Nije se dogodilo! Polako se uhodavajući u dnevni red novicijata, upoznavali smo braću koja žive u Samostanu, zaposlenike u kući i bazilikama, a potom sve više i narod koji dolazi na svetu misu te velik broj redovnica i redovnika.

Toliko novih iskustava svaki dan! Još više zadivljuje činjenica koliko braće iz cijelog svijeta sam upoznao ove godine. Iz zemalja za koje nisam nikad mislio da ću upoznati bilo koga. Generalni ministar fra Marco Tasca bio je stalan posjetitelj Samostana. Jednostavnost i dubina u isto vrijeme, tako bih opisao njegov način odnošenja prema braći, tomu doprinosi činjenica da nam je skoro otpočetak svima znao imena (što nije slučaj sa svom braćom u Svetom Samostanu ni nakon godinu dana). Također, posjeti braće iz Provincije davali su snagu za nastavak. Bilo se lijepo osjećati istovremeno dijelom provincijske obitelji, ali na poseban način dio obitelji koja se zove Red franjevac konventualaca.

Što se tiče same škole u novicijatu, izdvojio bih na poseban način rad na životu i djelu svetoga Franje. Sa (ne)znanjem o našem Svecu s kojim sam došao, gotovo sve mi je bilo novo, zadivljujuće, nadahnjujuće. Odlazim iz Asiza sa željom da nastavljam produbljivati misterij Isusa Krista iz perspektive svetog Franje. Osim toga, spisi svetog Franje (Oporuka, Pravilo, različita pisma i molitve), franjevačka mistika, posvećeni život te govor i svjedočanstva braće misionara o misijskim iskustvima najviše su me oduševili. Bilo je lijepo otkriti razloge pojedinim pojavama u Provinciji i Redu čitajući franjevačku povijest i upoznati se s likovima i djelima franjevačke svetosti: sv. Klara, sv. Antun Padovanski, sv. Josip Kupertinski, bl. Anđela iz Folligna, sv. Maksimilijan Kolbe.

Izdvojio bih crkvena vremena te svetkovine i blagdane slavljene na poseban način: sveti Franjo, Advent, Bezgrešna, Božić, korizmeno vrijeme, Veliki tjedan, Uskrs, svetkovina sv. Antuna Padovanskog slavljena u Padovi te Uznesenje BDM. Način slavljenja ovih svetkovina i vremena u protekloj godini pomogao mi je uistinu produbiti značaj i ljepotu tih misterija te upoznati se s veličinom malenosti dotičnog sveca. Napomenuo bih još samo predivno iskustvo volontarijata na institutu za osobe s poteškoćama u razvoju »Seráfico« koje mi je bilo jedna velika škola vjere, strpljivosti, prihvaćanja različitosti te zahvalnosti.

Od »izvanrednih događaja« izdvojio bih svakako posjet Svetog Oca; susret s religijskim predstavnicima, susret »Mladi prema Asizu« u listopadu, susret odgajnika CEO, CEC, CIMP u travnju te već spomenuti susret »Mladih prema Asizu«, ovaj put na međunarodnoj razini, uz prisutnost mladih iz Hrvatske.

Sve je to pridonijelo mome približavanju Gospodinu i sve većem otvaranju braći, jer ako jedno od dvoga nedostaje, drugo nema smisla. Svakodnevni put obraćenja, eto to bi možda bio pravi naziv za novicijat. Put obraćenja koji nema smisla ako se ne nastavi za cijeli život. U tome mi je prije svega pomoglo vrijeme za molitvu kako zajedničku tako i osobnu. Konventualna sveta misa i molitva Službe časova, svakodnevno euharistijsko klanjanje te razmatranje Božje riječi »Lectio divina« uz osobnu molitvu bili su temelj moga duhovnog života. Neizmjernu važnost je imala i uloga du-

hovnika, koji je ujedno i magister novaka. Osoba koja se potpuno daje svojim novacima, to je bio naš magister. Susrete s duhovnikom imali smo u prosjeku svakih mjesec dana. Vrlo detaljno isplaniran duhovni put koji trebamo zajedno proći u novicijatu pomogao je uvelike u mome duhovnom te psiho-fizičkom rastu. Na poseban način me se dojmila već prokušana metoda razlučivanja (il discernimento) koju smo produbili i primjenjivali u novicijatu.

Na kraju ovih predivnih i neponovljivih dvanaest mjeseci što mogu reći? Bez pretjerivanja sam prezadovoljan proteklom godinom. U svemu vidim Božju očinsku ruku koja me s neizmjernom ljubavlju toliko toga naučila i nemam riječi zahvale dragom Bogu za sve primljeno i izgubljeno u ovoj godini kušnje i obraćenja; godini milosti. Molim zagovor Bezgrešne kako ne bih izgubio sve primljeno, naprotiv kako bi sve to uz žive rijeke Duha Svetoga raslo i sazrijevalo onako kako je to Gospodin zamislio. Radostan, osnažen i optimističan idem u susret novim izazovima koje će mi Božja providnost staviti na put pitajući uvijek iznova: »Gospodine, što želiš da učinim?«

fra Ivan Lotar

Na Malu Gospu, 8. rujna ove godine, u ruke generalnog ministra, fra Marka Tasca, u asiškoj bazilici sv. Franje, naš dosadašnji novak, fra Ivan Lotar, položio je prve, jednostavne redovničke zavjete. Uz uži krug nekih članova njegove obitelji, sudjelovala su i braća iz Provincije: fra Miljenko Hontić i postulanti iz Rima, klerici fra Stjepan Brčina i fra Milan Gelo, magister novaka, fra Zdravko Tuba, i magister klerika, fra Josip Blažević. Novom kleriku fra Ivanu želimo dobrodošlicu i povratak u Provinciju, gdje će uskoro nastaviti redovitim studijem teologije.

4. KLERICI U INOZEMSTVU

Tijekom ovog ljeta neki su naši klerici bogoslovi proveli dio ljetnog odmora u nekim inozemnim samostanima Europe. Ovdje iznosimo dva njihova zanimljiva iskustva.

a) Münchensko ljeto

Dva mjeseca, točnije srpanj i kolovoz, proveo sam u Münchenu, najvećem gradu njemačke pokrajine Bavarske. Kažu da je to najbogatija njemačka pokrajina u kojoj se toliko spominjana kriza ni ne osjeti. Bio sam smješten kod naše braće iz Poljske, koji su nekoliko dana nakon mojega odlaska i sami napustili München, kako bi preuzeli drugu župu na njemačkom sjeveru. Boravak s njima je bio ugodan i u bratskom ozračju. Tijekom spomenutih ljetnih mjeseci, dani su bili ispunjeni prijepodnevnim pohađanjem intenzivnog tečaja njemačkoga jezika, dok su poslijepodneva bila idealno vrijeme za posjete raznim znamenitostima, među kojima valja istaknuti *Deutsches museum* koji svojom veličinom iziskuje višesatno razgledavanje, dvorac *Nymphenburg* koji kao rodna kuća bavarskog kralja Ludviga II. odiše grandioznošću i otmjenošću, *Theresienwiese*, na kojem se održava svjetski poznati Oktoberfest itd. Zaista, bavarska metropola ima što ponuditi svojim posjetiteljima. Iako se ulice grada ljeti odmire od stalnih stanovnika, njima prolaze turisti iz svih dijelova svijeta.

Uz spomenute divote koje krije bavarska ljepotica, bili smo u Nürnbergu, što je drugi bavarski grad po veličini, i u Regensburgu, koji se smjestio na širokom Dunavu. Kako uvijek postoji druga strana medalje, ona manje lijepa, upoznali smo se i s logorom Dachau, koji svjedoči o tužnim i strašnim vremenima povijesti ljudskoga roda. Sjećanje na Bavarsku, čije se ima često i s ponosom spominje u razgovorima Bavaraca, a što se vidi i u velikoj zastupljenosti automobila marke BMW, koji se u ovom gradu i proizvodi, ispunjeno je i velikom gostoljubivošću Bavaraca. Premda je grad dosta napučen stanovništvom iz drugih zemalja, samo prijavljenih Hrvata ima oko 25.000, osjeća se da je ovaj grad još uvijek i katolički, zahvaljujući velikom broju katoličkih crkava, i njemački, čemu svjedoči njihova točnost i odlučnost. Ovomu ide u prilog i organiziranost na tečaju koji sam pohađao u *ASL Sprachschule*, kao i jedan opći dojam grada koji se može steći šecujući kroza nj. Zahvalan sam dobrome Bogu i Provinciji koja mi je omogućila vrijeme u kojem sam mogao izbliže upoznati njemačku kulturu, usavršiti njemački jezik i provesti ljeto bez previsokih i sparnih dana, zato što se tem-

peratura kretala većinom oko 30°, s čestim kišnim iznenađenjima.

fra Milan Gelo

b) Lurd... na moj način

Lurd je mjesto koje privlači ljude cijeloga svijeta, mjesto u kojem Nebo dodiruje zemlju posebnom Marijinom prisutnošću. Ono omogućuje svakom pojedincu umnožiti vjeru, učvrstiti ufanje i usavršiti ljubav preko molitve i u molitvi s Marijom Bezgrešnom.

Došao je i taj dugoočekivani dan 30. srpnja, kada sam dotaknuo lurdsko tlo, gdje me je raširenih ruku i razdragana pogleda dočekala Marija. Uz Mariju bili su tu i članovi lurdskoga samostana fra Francois i fra Christian te ostala braća našega Reda iz Argentine i Brazila, iz Italije i Poljske, uz jednu obitelj sa Sardinije i nešto laika... Zajedno smo proživjeli trenutke molitve, zajedničkoga života, »misijskoga poslanja«, a sve to pod moćnom zaštitom sv. Maksimilijana Kolbea i Bezgrešne. Dan je započinjao polusatnim euharistijskim klanjanjem u 8.30 i molitvom *Jutarnje*. Uslijedilo je doručak i zajedničko pranje posuđa. Ostatak prijepodneva bio je rezerviran za izložbu posvećenu sv. Maksimilijanu Kolbeu i Vojsci Bezgrešne. La *Mission de l'Immacule'* svoja vrata otvara oko 9.30 kao i svi ostali paviljoni koji su službeno predloženi od strane lurdskoga svetišta. Izložba prepričava život sv. Maksimilijana Kolbea osvrćući se na bitne dijelove njegova života: dvije krune, osnivanje *Vojske Bezgrešne*, Niepokalanow i misije u Japanu, te na kraju mučenička i herojska smrt u bunkeru gladi. Izložba nudi i višejezične petominutne filmove o Kolbeu i Bernardici itd. Valja naglasiti da posjetitelji ovoga paviljona znaju nešto (uglavnom o Kolbeovoj smrti) ili ništa o Kolbeu. U 12.15 molitva *Srednjega časa* i ručak. Slijedio je odmor i nastavak rada u izložbenom prostoru. U 17 sati moguće je sudjelovati na euharistijskoj procesiji od Bazilike sv. Krunice do Bazilike sv. Pija X. Sveta misa s *Večernjom* bila je u 18.30, slijedila je večera. Svakodnevno smo sudjelovali na molitvi krunice i procesije sa svijećama.

Od važnijih događaja svakako valja istaknuti ovogodišnju proslavu sv. Klare u samostanu klariša; blagdan sv. Maksimilijana, koja se u paviljonu

slavi na poseban način; svetkovina Velike Gospe, kada je dan francuskoga nacionalnog hodočašća u Lurd.

Na ovome mjestu, pišem iz osobnoga iskustva, čovjek osjeti posebnu Marijinu zaštitu, njezin zagovor, njezinu blagost. Marija u Lurdu uči kako svakodnevno odgovarati na Božji poziv i vršiti njegovu volju koja ponekad zna biti teška i »neprihvatljiva«. To je posebno očito na licima tolikih osoba koje ovise o drugima, nepokretnim, bolesnim... To je očito i na licima fizički zdravih koji žele promjenu u svome životu.

Boraveći u Lurdu osjetio sam i doživio radost susreta s Kristom preko Marije, preko braće, preko svakog hodočasnika kojega sam susreo. Marija nas želi za sebe i k sebi nas privlači da budemo i ostanemo sjedinjeni s njom u molitvi i svakodnevnom predanju. Uči nas moliti i biti postojani u molitvi. Prebirući zrnca krunice, noseći svijeću, shvatio sam koliko sam i sam pozvan biti osoba molitve i svjetlo drugima, koliko od svojega života dati život drugima. Prisutnost u ovoj (međunarodnoj) zajednici pomaže otvoriti vlastita obzorja, upoznati druge i postati/bititi svjestan svojeg poziva u vlastitoj sredini, ali i mnogo šire, jer naš samostan je cijeli svijet. Uistinu zahvaljujem Bogu na providnosti i poglavarima na mogućnosti koju su mi dali; hvala na svakom trenutku koji sam doživio, koji živi u meni.

fra Josip Ivanović

---

5. PRIPREME ZA SVEČANE ZAVJETE

Prije svakoga značajnijeg događaja u životu pojedinca, određene grupe ljudi, zajednice ili društva u cjelini, postoji posebno vrijeme koje je obilježeno pripremom za taj važan događaj. Vjerojatno su nam najpoznatije pripreme sportaša pred svako značajnije natjecanje. U živom sjećanju su nam nedavno održane Olimpijske igre u Londonu i brojna natjecanja. Uspjeh pojedinaca nije plod slučajnog trenutka, lijepog vremena ili nadahnuća u datom trenutku nego je prije svega plod dugotrajnih i ozbiljnih priprema za samo natjecanje. Pripreme koje započinju određeno vremensko razdoblje pri-

je samoga natjecanja nisu jedino vrijeme u kojem se sportaši pripremaju za natjecanje i nastup na vrhunskoj priredbi, primjerice na već spomenutoj Olimpijadi, nego su samo izdvojeni trenutak darovanog vremena u kojem se u potpunosti mogu posvetiti vježbanju i usavršavanju svojih sportskih vještina. Zapravo, za većinu ozbiljnih sportaša pripreme i ne prestaju. One uvijek traju. Zašto ovaj poprilično dugačak sportski uvod u članak pod nazivom pripreme za svečane zavjete?! Sličnost je prevelika da bi se tek tako mogla ignorirati. U našim Konstitucijama stoji da je potrebno imati odlučnu pripremu prije polaganja svećanih zavjeta dok su Provincijski statuti precizniji i određuju razdoblje priprema na četiri tjedna. Dakle, pozitivni pravni propisi našega Reda prepoznaju važnost i značenje koje u sebi nosi polaganje svećanih zavjeta te od kandidata zahtijevaju ozbiljno pripremno razdoblje.

Postoji već duže vremena praksa održavanja zajedničkih priprema svih kandidata s područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine s tim da se uloga domaćina svake godine mijenja. Ove godine organizator i domaćin priprema bila je Provincija Presvetoga Otkupitelja iz Splita i njihov sad već bivši magister bogoslova fra Domagoj Runje. Ovogodišnje pripreme okupile su nas sedamnaestoricu mladića koji imaju ozbiljnu namjeru ove jeseni u potpunosti posvetiti se Gospodinu i položiti svečane zavjete svaki u svojem Redu i Provinciji. Najviše kandidata za svečane zavjete imala je Hercegovačka provincija i to čak petoricu: fra Dario Galić, fra Antonio Šakota, fra Goran Azinović, fra Ivan Marić i fra Hrvoje Miletić, Zagrebačka provincija imala je četvoricu kandidata: fra Danijel Patafta, fra Zdravko Čukelj, fra Marko Živković i fra Davor Filko, zatim je slijedila Bosanska Provincija s trojicom kandidata: fra Ivan Pilić, fra Davor Petrović i fra Mario Katušić; Trećoredci su imali dvojicu kandidata: fra Hrvoje Perković i fra Marin Matančić; Splitska, zadarska i naša provincija imale su po jednog kandidata: fra Kristijan Šilić, fra Bojan Rizvan i fra Vladimir Vidović.

Pripreme su se održavale od 31. srpnja do 25. kolovoza na različitim lokacijama. Tematski bismo ih mogli podijeliti u tri veća ciklusa. Prvi dio, što bi otprilike odgovaralo prvom tjednu, proveli smo u Asizu i okolici s ciljem obilaska izvornih franje-

vačkih mjesta i upoznavanja bogate zajedničke baštine kao trajnog nadahnuća za našu franjevačku budućnost. Obišli smo tako Porcijunkulu, San Damiano, Sacro Convento, Rijetinsku dolinu... Najveći dojam na sve nas ostavilo je svetište La Verna u kojem smo zaista imali vremena, pronaći kutak za sebe i oslušivati mir i tišinu, promatrati netaknutu prirodu koja svojom ljepotom i skladom poziva na slavljenje Boga, ali i ljubomorno čuva tajnu Franjinih stigmi.

Nakon hodočasničko-turističkog boravka u Italiji, započeli smo drugi ciklus priprema, i to u Splitu u samostanu Sluge Božjega fra Ante Antića u kojem se nalazi klerikat Provincije Presvetoga Otkupitelja. U ovome dijelu priprema, imali smo dnevno po jedno predavanje različite tematike, s naglaskom na franjevačku karizmu i duhovnost. Posebno su pak bili obrađivani zavjeti poslušnosti, siromaštva i čistoće. Tijekom boravka u Splitu hodočastili smo na otok Visovac na kojem se nalazi samostan i crkva Gospe od milosti te novicijat Provincije Presvetoga Otkupitelja. Budući da se otočić nalazi u sklopu nacionalnog parka Krka, iskoristili smo priliku te smo obišli i poznati Roški slap i druge prirodne ljepote nacionalnog parka. Drugo hodočašće na koje smo išli bilo je u Sinj za Veliku Gospu. Krenuli smo vrlo rano iz Splita i već nakon par kilometara vožnje primijetili smo brojne hodočasnike uz cestu kako putuju pješice iz obližnjih mjesta prema Sinju. Kako smo se približavali gradu tako se i njihov broj sve više povećavao. Svečanu procesiju ulicama grada Sinja sa čudotvornom slikom Gospe Sinjske i euharistijsko slavlje predslavio je mons. Marin Barišić, splitski nadbiskup. Ne može se ostati ravnodušan prema nepreglednoj povorci vjernika koji strpljivo i ponizno koračaju iza čudotvorne slike i šapuću tiho svoje molitve i zavjete Kraljici na nebo uznesenoj.

Uoči Velike Gospe, kada slavimo blagdan svetoga Maksimilijana Marije Kolbea, velikog svjedoka vjere, nade i ljubavi, bili smo pozvani u samostan svetoga Frane kod naše splitske braće. Tamo smo sudjelovali u euharistijskom slavlju na kojem je bio popriličan broj vjernika, premda je bio radni dan i u Splitu se na uočnicu Velike Gospe kreće pješice na hodočašće za Sinj. Nakon svete mise braća su nas lijepo počastila bogatom trpezom dalmatinskih specijaliteta i biranih hercegovačkih vina. Od

srca se zahvaljujem na gostoprimstvu, ponajprije fra Roku koji je inicirao cijeli susret i ostaloj samostanskoj braći na čelu s gvardijanom fra Perom.

Posljednji tjedan priprema, ili treći tematski ciklus, bio je rezerviran za duhovne vježbe koje su se održale u karmelićanskom samostanu sv. Ilije u mjestu Zidine na Buškom jezeru. Voditelj duhovnih vježbi bio je fra Ante Vučković, dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Karmel svetoga Ilije prava je oaza duhovnog mira koja svojim položajem, uređenjem, okolinom i skladnošću poziva na sabranost i molitvu. Duhovnik nam je na početku duhovnih vježbi sugerirao da se ostavimo mobitela i bilo koje komunikacije s vanjskim svijetom što smo svi vrlo rado i prihvatili, također je zahtijevao da tijekom duhovnih vježbi vlada šutnja kako bismo se mogli susresti s Gospodinom. Duhovne vježbe bile su zaista vrhunac pripreme za svečane zavjete.

Velika je vrijednost zajedničkih priprema, svih franjevačkih bogoslova, kandidata za svečane zavjete jer osim što se tijekom priprema međusobno bolje upoznamo, stječemo i međuprovincijska poznanstva koja nam mogu biti od koristi u budućem redovničkom poslanju, ali i širim vlastiti pogled na svijet.

Iako po mom mišljenju, priprema za svečane zavjete nikada ne prestaje, od onoga dana kada sam ušao u samostan sve do ovoga trenutka tik pred svečane zavjete pripremam se reći Bogu svoj svečani *DA*. Taj *da* koji ću izreći 4. listopada, satkan je od nepreglednog mnoštva malenih i jednostavnih *da* koji se svakodnevno događaju u jednostavnosti

i običnosti redovničkog života. Iskustva zajedničkog, bratskog i nadasve franjevačkog načina života koji nas neumitno oblikuje kroz godine početne formacije, od postulature, preko novicijata do klerikata spremaju nas za ovaj trenutak. Trenutak je to uistinu velike radosti i svojevrsni vrhunac redovničkog života. Pripreme koje su predviđene našim propisima veliki su dar svakome kandidatu. Imao sam priliku u miru još jedanput promisliti o vrijednosti vlastitog poziva. O velikom i nezasluzenom daru redovničkih zavjeta koji ću kroz kratko vrijeme dobiti. Promišljao sam o vlastitoj malenosti i neznatnosti te Božjoj veličini i čudesnoj promisli Njegove volje u kojoj je baš mene izabrao. Promišljao sam, po tko zna koji put o malenome i skromnome Asižaninu, koji me davno oduševio svojom ljubavlju prema Kristu, do te mjere da sam odlučio nasljedovati njegov primjer života. Promišljao sam o svojoj vlastitoj ograničenosti, skromnim mogućnostima, svojim slabostima i manama i pokušao sve to staviti u ozračje duhovnog poziva i svoga osobnog odgovora na taj tihi i nenametljivi Gospodnji zov. Promišljao samo o budućnosti vlastitog redovničkog života, žudio sam čuti odgovor na pitanje koje je moje poslanje u današnjem svijetu...Što mi je činiti?! A najviše sam molio Gospodina da mu ostanem vjeran. Zauvijek! To su bile pripreme kroz koje sam prošao...

I da, na samom kraju, svjestan svega, svoje nedostatnosti, malenosti, ograničenosti i slabosti, ali i beskrajnog povjerenja u Onoga koji me pozvao mogu reći kako ću 4. listopada biti spreman započeti utakmicu svoga života!

fra Vladimir Vidović

POKOJNI

† KREŠIMIR KELAVA, brat našeg subrata fra Pere, 56 godina, smrt nastupila od posljedica moždanog udara. Umro 5. kolovoza u bolnici »Sveti Duh« u Zagrebu. Pokopan je 7. kolovoza u Starim Mikanovcima, uz nazočnost desetak naše subraće (Zagreb, Split, Pula, Sisak, Vinkovci...). Sprovod je vodio mjesni župnik Mato Matasović, a pogrebnu misu u župnoj crkvi predvodio je fra Josip Blažević, vikar Provincije.

Pokojnog Krešimira preporučamo u molitve sve braće, a fra Peri izražavamo sućut i blizinu cjelokupne provincijske zajednice, posebno braće iz sisačkog samostana.

OBJAVLJENO

Fra Žarko Relota (priređio): »OBITELJI, POSTANI ŠTO JESI!« – kateheze za rad s obiteljima, Zagreb, lipanj 2012. U povodu nedavno održanoga Pastoralnog kolokvija, održanog na temu o pastoralu obitelji, provincijski povjerenik za pastoral, fra Žarko Relota, pripremio je i ponudio braći na korištenje 11 vrlo praktičnih kateheza, kojima se, »ad usum privatum«, smiju koristiti sva braća Provincije, posebno oni koji djeluju u župnom pastoralu. Braći preporučamo ove kateheze, koje se mogu dobiti u Provincijalatu ili kod autora.

Fra Stanko Duje Mijić: SOTONSKA GRIPA – PANDEMIJA LAŽI. Bogat priručnik pojmova i pojava, mod pretpovijesti do 21. stoljeća (okultizam, ezoterizam, hermetizam, gnosticizam, sotonizam, spiritizam, magija i vješticarstvo...). Naklada Sv. Antuna, Zagreb, 2012. Djelo ima 384 stranice.

U PRIPREMI

FRANJEVAČKI IZVORI – hrvatski prijevod. Sredinom kolovoza otisnuto je cjelokupno izdanje, u drugoj polovici mjeseca završena je faza »falcanja« (savijanja), a rok isporuke zajamčen je do 17. rujna ove godine. Nadamo se da ćemo za proslavu 800. obljetnice dolaska svetog Franje konačno dobiti i ovo toliko dugo pripremano i željkovano djelo, u izdanju Vijeća franjevačkih zajednica. Braću podsjećamo da će svaki dobiti jedan primjerak na dar, u nadi da će izdanje poslužiti u daljnjem produbljenju franjevačkih izvora.

Fra Žarko Relota (priređio): DESET PRIGODNIH KATEHEZA za pripremu proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje u hrvatske krajeve. U izradi kateheza sudjelovalo više stručnjaka, a namjena je ovih kateheza da posluže temeljitijem osmišljenju devetnice ili ostalih priprava ovogodišnje svetkovine sv. Franje, u duhu spomenute proslave. Djelo se može nabaviti kod Provincijalata, ili kod autora/priređivača.

Nikola Mate Roščić: SVETI FRANE BRODOLOMAC, u povodu skore proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje na naše obale, autor opširno, cjelovito i znanstveno obrađuje tradiciju da je sv. Frane prigodom brodoloma na Jadranu došao najprije u Trogir, odnosno Split. Knjigu izdaje Provincijalat, a bit će predstavljena na Danu Provincije u Splitu.

Nikola Mate Roščić: SAMOSTAN SVETOG FRANE U SPLITU – povijesni pabirci. Prva dosad cjelovita povijest ovoga našega starog samostana. Djelo izlazi u povodu proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje u naše krajeve. Knjigu izdaje Provincijalat, a bit će predstavljena na Danu Provincije u Splitu.

Giuseppe Simbula: VOJSKA BEZGREŠNE, prijevod fundamentalnog djela za cjelovito upoznavanje podrijetla, povijesti, svrhe i naravi ovoga marijanskog pokreta. Djelo izdaje nacionalni centar »Vojske Bezgrešne«, uz tehničku suradnju i podršku »Veritasa«, a bit će predstavljeno na »Danima trajne formacije«, koji su ove godine okvirno obilježeni temom »Vojske Bezgrešne«.

APOSTOLAT U ŠKOLI FRANJE ASIŠKOGA

Na nedavnom Izvanrednom provincijskom kapitolu, održanom u Zagrebu u drugoj polovici svibnja, Provincijalni ministar fra Ljudevit Maračić održao je prigodno duhovno razmatranje, koje ovdje prenosimo u cijelosti.

Ima tome više od osamdeset godina kako je tada poznati i vrlo popularni isusovac, Nijemac p. Peter Lippert, u jednom svojem duhovnom nagovoru istaknuo: »U temeljima modernog razvoja crkvenih redova susrećemo dvostruku ideju: apostolat i organizaciju. Zbog toga se pojedinačne razlike između pojedinih redova, nekoć toliko značajne i naglašene, danas sve više i više smanjuju i tope: benediktinci i dominikanci, franjevci i isusovci, karmelićani i misionari Srca Isusova, svi oni u biti imaju isti oblik rada i, na kraju krajeva, isto poimanje asketike i mistike.« A ako je tako bilo između dva svjetska rata, što reći danas, nakon koncilskih i pokoncilskih perturbacija, pojma i prakse posvećenog života, kada očito uviđamo da su mnogi klasični redovi izgubili svoj unutarnji profil, pa nije nemoguće očekivati da će se – ako nastavi takav trend – u skoroj budućnosti mnogi redovi sjediniti ili nestati, bez neke izričite štete po unutarnji duhovni život Crkve. To dakako vrijedi i za naše unutarfranjevačko stanje, kada je teško uočiti i izdvojiti neke izričite i naglašene karakteristike pomoću kojih bi se lakše mogle razlikovati značajke pojedine franjevačke obitelji. Pogledamo li postojeće Konstitucije franjevačkih obitelji, nećemo zaista uočiti nekih bitnih razlika, ni što se tiče poimanja asketike, a još manje apostolske djelatnosti.

Danas se unutar naše konventualske obitelji jako puno raspravlja i pokušava definirati konventualnost. A upravo jedna od bitnijih karakteristika konventualnosti, po kojoj su se u počecima Franjevačke povijesti »braća od zajednice«, kako su se popularno nazivali pripadnici Franjevačkog reda koji su se sve više počeli izjednačavati s nazivom franjevaca konventualaca, bila je otvorenost apostolskom djelovanju, za razliku od manjeg dijela

fratarara, sklonijih duhovnjačkom ili revnujućem obliku života povučeniosti (spirituales, zelantes), koji ih je udaljavao od ostalih ljudi. Dakle, apostolat je, reći ćemo s punim pravom, karakteristika koja prati naš konventualski razvoj od početaka do danas. Pa je dobro malko zastati i postaviti sebi pitanje: što je s franjevačkim apostolatom danas, ili, točnije rečeno, kakav je franjevački apostolat zamislilo i živio sveti Franjo Asiški? Može li se uopće govoriti o nekom tipičnom franjevačkom apostolatu po kojemu bismo se danas razlikovali od drugih redovnika? Postavljanje ovog pitanja i traganje za odgovorom posebno nam se nameće ovdje danas, okupljenima na Izvanrednome provincijskom kapitolu koji se djelomice ima pozabaviti i pitanjem djelatnosti braće naše Provincije ovdje i danas. Volio bih ovim razmatranjem, koje se većim dijelom oslanja na radovima poznatoga franciskanologa Kajetana Essera, vjerojatno najstručnijeg čovjeka za područje franjevačke duhovnosti posljednjih stotinjak godina, volio bih da nam ovo ponudi teoretsku bazu, svojevrsni okvir, u koji bismo mogli i trebali uvrstiti svoja razmišljanja i odlučivanja.

1. Sadržaj franjevačkog apostolata

Početakom 13. stoljeća, kada se i pojavio franjevački pokret, ono što mi danas nazivamo pastoralnom skrbi i djelovanjem svodilo se na vrlo ograničeno dijeljenje sakramenata i oskudno naviještanje Božje riječi. Propovijedanje, kako nam potvrđuje povijest, svodilo se i onda na nešto vrlo jadno, kao što se ponavlja kroz stoljeća. Sjetimo se samo zajedljive upadice francuskog pisca Victora Hugoa, sredinom 19. stoljeća, kada aludirajući na 150.000 svećenika koji su djelovali u tadašnjoj Francuskoj, tvrdi: »Pa zamislite, 150.000 propovi-

jedi nedjeljom i Francuzi još vjeruju!» Takvo stanje poticalo je neke bogobožne laike srednjeg vijeka da se sami late Evanđelja i počnu ga proučavati i naviještati, ali zbog neupućenosti većina njih brzo je skrenula u krivovjerja i hereze. A tada su intervenirali budni čuvari pravovjerja. Što se pak tiče dijeljenja sakramenata, makar je bio dovoljan broj svećenika, ponekad i previše njih, praksa ispovijedanja i pričešćivanja bila je spala na najniže moguću granicu. Esser navodi kao ilustraciju podatak za grad Koeln, da je sredinom 13. stoljeća, u kojemu je živjelo više stotina tisuća vjernika, bilo dosta crkava, a postojala samo jedna župa. Ni drugdje nije bilo mnogo vedrije stanje.

Sve to može objasniti činjenicu zašto se Franjo u počecima Reda odmah dao na propovijedanje. Bilo je to dakako samo pokorničko propovijedanje, daleko od doktrinalnog tumačenja Božje riječi, za što je trebalo imati teološku potkovu, kakvu na primjer susrećemo u propovijedima sv. Antuna Padovanskog. Kad Franjo propovijeda, on naprosto poziva na obraćenje i popravak života, na pomirenje s Bogom i ljudima, na povratak od zloga u ispravni život. A budući da je životom svjedočio istinitost poziva, njegove riječi imale su uspjeha, kao npr. glasovita propovijed u Bologni, koje nam je dio uspio prenijeti naš glasoviti zemljak Toma Arhiđakon, tadašnji student u tom sveučilišnom gradu. Franjo i njegovi prvi drugovi ozbiljno su prionuli tom poslu, dakako nakon dobivenog blagoslova od strane rimskog biskupa, što je redovito trebao potkrijepiti i mjesni biskup. Taj osjećaj crkvenosti u naviještanju Božje riječi, spasio je i unaprijedio franjevački rad i ovoj formi apostolata dao puni legitimitet. Zbog svega toga bilo je u ono vrijeme nekih koji su i franjevački red nazivali »Ordo praedicatorum«, poput dominikanaca, kojima i danas ova sintagma predstavlja službeni naziv.

Tome valja pridodati spremnost braće svećenika iz Franjine obitelji, a u počecima ovi predstavljaju tek manjinu pokreta, da se stave na raspolaganje za ispovijedanje, gdje je i kada trebalo, posebno uskoro u novopodignutim crkvama koje su počele sve više razlikovati konventualsku većinu obitelji od duhovnjačke struje, koja zbog povučenosti po brdima i spiljama nije ni osjećala potrebu veće bogomolje. Tako se ovaj vid apostolata sve više vezuje uz konventualsku obitelj, da bi brzo nakon nastan-

ka reforme gotovo svi reformni ogranci razvili ovaj vidik djelatnosti, po čemu su u novije vrijeme posebno poznati franjevci kapucini, s dvojicom velikana ispovjedaonice, sv. Leopoldom Mandićem i sv. Pijom iz Pietrelcine.

Ako bismo htjeli rezimirati, nekako sažeti, materiju odnosno sadržaj franjevačkog apostolata prvih stoljeća, pa gotovo do pred stotinjak godina, bilo bi to propovijedanje i ispovijedanje. K tome, to valja posebno istaknuti kao osobitu novost u crkvenom poslanju, a to je misijsko djelovanje među nevjernicima, koje je Franjo prvi uveo u Crkvu, ne samo uvrštenjem jednog poglavlja u svoje i Nepotvrđeno, kao i u Potvrđeno pravilo, nego praktički ostvario svojim misijskim putovanjem i poslanjem među muslimanima, pri čemu je uspio prodrijeti i do samog sultana. Tu značajku, »missiones ad gentes«, uskoro poprimaju neki noviji redovi, pa danas i brojem i kvalitetom rada prednjače u tome isusovci, salezijanci, i neki »ad hoc« osnovani misijski redovi i kongregacije. Ali misijsko poslanje, valja uočiti i upamtiti, jedan je od povijesnih vidika franjevačkog apostolata, koji je najsvjetlije tragove ostavio u evangelizaciji Latinske Amerike. Nažalost, s vrlo slabim učešćem konventualske obitelji, koja je baš u to vrijeme proživljavala najteže trenutke unutarnje krize, koja će i dovesti do konačnog puknuća jedinstva i razdvajanja Reda, najprije u dva, a uskoro u tri veća ogranka. No, to nije predmet ovih razmišljanja.

Iz dosad rečenoga možemo dakle zaključiti, da je teško izdvojiti nešto kao posebno karakteristično i specifično u franjevačkom apostolatu, bar što se tiče sadržaja. Povijest Reda pokazat će ipak da su mala braća često mijenjala sadržaje svog apostolata, ovisno o prilikama mjesta i vremena, kao što je dosta brzo došlo do izražaja u susjednoj nam Bosni, gdje vrlo brzo franjevci preuzimaju cjelokupnu pastoralnu skrb za vjernički puk, koji su napustili ostali redovnici, a da o biskupijskom kleru ni ne govorimo. Razvoj župnog pastora ovdje se sam od sebe nametnuo, uz blagoslov poglavara iz Rima, pa i Svete Stolice. Što se tiče naše Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca, župski pastoral vrlo je kasno počeo privlačiti pažnju naše braće. Koliko nam je poznato, prva župa koju je naša Provincija preuzela bila je ona sv. Antuna Padovanskoga na Svetom Duhu, 1932.

godine. Točno pred 80 godina. Potom je Provincija preuzela još neke župe, posebno od 60-tih godina prošlog stoljeća dalje, kad je u vrijeme represivnog režima zapravo župski pastoral imao jedino legitimno zaleđe u tadašnjem restriktivnom državnom zakonodavstvu.

Razmišljajući dakle o sadržajima apostolata i pasterala, trebamo se složiti da je – osim možda propovijedanja i misionarenja u prvim fazama – nemoguće izdvajati neka druga specifična područja, kao što to možemo lako prepoznati kod nekih drugih redovnika, kao isusovaca, dominikanaca, karmelićana, salezijanaca. I to bi mogla biti opća karakteristika franjevačkog apostolata: otvorenost svim sadržajima, ne isključujući pri tom ništa što uključuje poslanje širenja Evanđelja. Ono što je manjim dijelom okarakteriziralo konventualsku obitelj tijekom stoljeća, a ovdje još nije spomenuto, to je znanstvena djelatnost, kojoj su se u počecima opirali predvodnici reformnih struja (sjetimo se znanstvenog naslova »magisterium Ordinis«, jedino prisutnog i očuvanog stoljećima u našoj obitelji). Uz to je vezana i pojava istražitelja pravovjernosti (inkvizitora), koju je Crkva službeno povjerala samo dominikancima i konventualcima (o čemu imamo više radova i za naša područja).

Ako pokušamo nešto dublje proniknuti u duh prve male braće, prepoznat ćemo lako da su se fratri puno manje brinuli o onome što se naziva pastoralna skrb, pastoralni rad u strogom smislu riječi, a mnogo više se taj apostolski rad svodio na prenošenje Radosne vijesti, evangelizaciju, i to ne uvijek nužno samim riječima, već osobito primjerom. Famosni slučaj Franje i brata Leona, kad su se vratili s propovjedničkog poslanja ne izgovorivši pri tom ni riječi, vrlo je rječit i znakovit: »Zar misliš da im naš primjer slaganja i ljubavi nije više govorio od svake druge izgovorene riječi?« To je poklopac na ovaj dio naših razmišljanja, zapravo druga bitna karakteristika franjevačkog apostolata: svaki se apostolski čin mora uklopiti u cjelokupni apostolski život. To znači da svaki naš posao mora proći provjeru našega bratskog života. Taj sklad akcije i bratstva daje puni odgovor na brojne teškoće koje susrećemo u našem apostolatu, napose u pastoralnom radu na župi.

2. Oblik našeg apostolata

Ako se ne može u strogom smislu riječi govoriti o specifičnom franjevačkom apostolatu, mnogo je lakše govoriti o oblicima tog apostolata. I ovdje neki povijesni trenutci mogu osvijetliti problem.

»Pravilo i život male braće jest: opsluživati sve-to Evanđelje našega Gospodina Isusa Krista.« U toj kratkoj uvodnoj napomeni Potvrđenog pravila uključena je i narav života i djelovanja male braće. Ovdje je jasno naglašen oblik tog života i ideala. Bitni element dakle jest: nasljedovanje božansko-ljudskog života Kristova, preko kojega – slijedeći oblike o kojima govori Evanđelje – braća moraju postati prava mala braća, to jest ljudi oblikovani po Duhu Kristovu. Život po Evanđelju, koje se naročito ostvaruje u malenosti i bratstvu, treba biti načelo koje nadahnjuje i daje oblik životu, i u vezi s time, ponašanju braće, dakle i njihovu djelovanju, apostolatu.

Život i pravilo: Za Franju se radi o jedinstvenom životu oblikovanom na Evanđelju. Zato Franjo nigdje ne spominje skrb za duše, o pastoralnom radu nema ni natuknice, već jedino uopćeno spominje spasavanje duša. »Non solum sibi vivere sed et aliis proficere!« A ako želimo dublje proniknuti u primjer koji nam je Franjo u tome ostavio, prepoznat ćemo tri stvari: borba u molitvi – neumornost u propovijedanju – svjedočenje neprekidnim žarom u pružanju dobra primjera. Pojedine elemente ove poznate evanđeoske trilogije Franjo pronalazi u životu Isusovu, u njegovu poslanju drugima. Na tim trima komponentama treba se temeljiti i služenje braće, u njihovoj odanosti bratstvu i ostalima.

Posebno je Franjo bio osjetljiv na svjedočanstvo primjerom, koje mora pratiti cjelokupno propovijedanje, a to znači skrb za duše. Često je naglašavao da braća moraju više djelovati životom negoli riječima. Nije poznao nijedan oblik apostolata koji bi se mogao odvojiti od unutaršnjeg života. Samo onaj koji se u molitvi bori za druge moći će ispravno proglašavati Božju riječ, evangelizirati druge. U tom smislu na apostolski rad možemo primijeniti riječi koje je Franjo izrekao i o fizičkom radu: »Braća, kojima je Bog dao milost da rade, neka rade svjesno i predano, tako da – odstranivši po dušu pogubni nerad – ne ugase duh molitve i pobožnosti, kojemu sve vremenito mora služiti.«

Važne su ove riječi koje daje odgovor i na mnoge današnje probleme koje susrećemo u apostolskom i pastoralnom radu.

Tamo gdje su braća ušćuvala navedenu trilogiju molitve-primjera-propovijedanja – tu je ušćuvana i forma evanđeoskog života. Samo tako, usidren na tim temeljima, franjevački život u svoj svojoj cijelosti služi spasavanju drugih, pravom spasu duša. Gdje se to ostvaruje, život čuva i brani sav apostolski rad, i obratno, akcija služi za upotpunjenje i produbljenje života. U tom uzajamnom životnom odnosu i krugu prevladava se onaj jaz koji najčešće nastaje između akcije i života, prevladava se problem koji je jedan papa prozvao »herezom akcije«. Apostola male braće ne može upasti u tu kušnju koju je papa Pio XII. naglasio kao veliku opasnost naših dana. Jer, ako bi se takva opasnost očitovala, trebalo bi zvoniti na uzbunu koja upozorava da se apostolat udaljio od života po Evanđelju, da se fratar udaljio od života male braće.

a) U znaku malenosti

Naš se apostolat dakle mora uklopiti u život male braće, zato mora biti prožet duhom malenosti (minoritas), što u konkretnom životu ima važne posljedice. Franjo u Nepotvrđenom pravilu poziva: »Neka budu manji od svih i podložni svima koji su u toj kući.« Ta pobuda izražava i zahtijeva dragovoljnu malenost i poniznost u svakom djelovanju. Mali brat ne smije težiti za nekim vodećim položajem u Crkvi. Uvijek mora biti spreman služiti. Mora biti »minor« prema svim onima koji rade u Crkvi za spas duša. Ako mu možda Crkva i povjeri neko odgovorno i vodeće mjesto, i ovdje mora ušćuvati duh služenja. Tada će biti pravi »minister et servus aliorum«. U istom pravilu Franjo podsjeća braću: »I neka se sjete ministri i sluge što govori Gospodin: Nisam došao da mi služe, već da služim. I jedan drugome neka opere noge!« Ako braća tako osmisle djelovanje i tako rade, tada će i njihov apostolat male braće biti u skladu s Evanđeljem, pa i onda ako mu budu povjerene visoke služe i dužnosti.

»I neka se raduju kad susretnu na putu jednostavne i prezrene osobe, siromahe, slabe, bolesne, gubave i prosjake.« U svojem apostolatu mali brat mora biti otvoren svim ljudima, svima bez razlike mora davati i pokazivati ljubav Kristovu. Osobito se pak mora brinuti o slabima, a najmanjima, o

rubnima, o različitima, o onima s kojima nitko ne postupa dobro: to su odbačeni iz društva, prezreni, razbaštinjeni, neobranjeni, progonjeni i napušteni. Njima mora služiti postavši tako i sam malen među malima. Tu dakle ne bi trebalo biti mjesta tzv. elitnom apostolatu, o kojemu se ponekad zna govoriti, ili bar ne bi trebao imati izuzetno i isključivo mjesto.

U duhu malenosti mala braća ne smiju tražiti niti birati one oblike apostolata koji donose više novca ili materijalnu prestiž. Evanđelje doduše kaže: »Besplatno primiste, besplatno i dajte!«, ali u njemu također čitamo: »Vrijedan je radnik svoje plaće.« To valja komplementarno shvatiti. Sv. Franjo je doduše tražio besplatnost od strane svoje braće, ali nije odbijao pomoć kad bi netko time želio nagraditi njihov trud ili im pomoći da mogu normalno nastaviti. Mala braća mogu »kao nagru za rad primiti ono što za tijelo treba njima i njihovoj braći, osim novca, i to ponizno, kako i dolikuje Božjim slugama i sljedbenicima svetog siromaštva«.

Malenost u apostolatu također zahtijeva od male braće da se ne razbacuju brojkama i statistikama. Franjevački apostolat ne treba cijeniti samo za to što možda u statističkom smislu zaista zauzima visoko mjesto. Skromnost i poniznost trebale bi ušćuvati malu braću od magije brojeva koja danas tako snažno zapljuskuje područje apostolata. Taj duh malenosti, koji se rađa iz istinskoga shvaćanja i neiskrivljenog življenja Evanđelja u franjevcu stvara i čuva uvjerenje da smo beskorisne sluge i onda kad smo sve poduzeli i učinili. Nije slučaj da je ova evanđeoska primisao bila tako bliska sv. Franji. U duhu te istine mali brat se neće pouzdavati u materijalna sredstva, u nadarenost i sposobnost, u spretno baratanje novčanim sredstvima, već jedino u Onoga koji nas je, kako kaže Franjo, »stvorio i spasio i koji će nas otkupiti jedino svojim milosrđem, koji je činio i čini svako dobro nama dostojnima sažaljenja i bijednim, pokvarenim i odvratnim, nezahvalnim i zlim ljudima«.

Duh malenosti u apostolatu povezan je s duhom crkvenosti, koja je i spasila Franju i njegov pothvat. Zato Franjo uvijek traži od braće propovjednika poslušnost i podložnost biskupima, koji su autentični nositelji pastoralne brige u svojoj biskupiji. U Oporuci čak obećava nešto slično i žu-

pnicima, protiv čije volje nije htio propovijedati. Iz istog duha služenja u poslušnosti sveti Franjo podvrgava službu propovijedanja – rekli bismo danas: pastoralnu skrb – odobrenju ministara. Samo onaj koji dobije njihovo dopuštenje može obavljati ovu službu u zemlji ili misijama.

Tko polazi od ovih načela, taj će moći i danas poznjeti velik uspjeh na polju apostolata, pa bi i današnji franjevci tako Crkvi mogli pridonijeti obilje uspjeha i obogatiti duhovni i pastoralni život Crkve.

b) U znaku bratstva

Nije bez razloga, nakon dugog traganja, Franjo svoj Red nazvao bratstvom. Biti braća, to je temeljni zahtjev života male braće. Iz njega proizlazi i drugi sastavni element franjevačkog apostolata: svaki se posao male braće u Božjemu kraljevstvu mora ostvariti u duhu kršćanske bratske ljubavi, u duhu Kristove ljubavi.

Prava ljubav ima neoborivo pouzdanje u dobru ljudi. To su vedrina i optimizam koji su urođeni kršćanstvu. Serafski otac nije mogao jasnije dokazati kako i njegova braća moraju njegovati taj Kristov duh. I kao što je Krist, Sin nebeskog Oca, ljubio sve ljude, tako će i mala braća ljubiti sve, bez ikakve razlike. Dakako, najprije svoje bratstvo. Nikoga neće ostaviti u neznanju, nikoga u očajanju, nikoga u zdvajanju. »Ako im bilo tko dođe«, kaže sv. Franjo, bio prijatelj ili neprijatelj, bio kradljivac ili razbojnik, neka ga ljubazno prime.« To je ljubav bez granica, povjerenje bez ograničenja. »Kad vidimo i čujemo kako ljudi govore i čine zlo i Boga vrijeđaju«, nastavlja Franjo, »mi blagoslivljajmo, uzvraćajmo dobrim i hvalimo Boga, koji je blagoslovljen u vijeke vjekova.«

Svaki od nas, u apostolskom radu, u svojim svakodnevnim susretima, bilo izravno ili preko ispovjedaonice, dolazi u doticaj sa zlom u svijetu. On se nalazi posred života ljudi i doživljava kako se ljudi baš previše ne posvećuju Bogu, kako ni ne misle na njega, čak kakao ga ostavljaju, vrijeđaju i psuju. A sve se to događa unatoč našim naporima i trudu. To iskustvo vrlo lako može dovesti, a praksa to često potvrđuje, do jednoga pasivnog stava, čak i pesimističkog ozračja i razočaranja, koji paraliziraju naš apostolat. Najčešće dovodi do ravnodušnosti i povučenosti, jer i apostolat može postati

rutina, pretvara se u običaj. I postoji opasnost da se apostol pretvori u mehaničara. Mali se brat, u duhu evanđeoskih smjernica koje prenosi naš sveti Otac, mora ušćuvati od svega toga, a tome će mu obilato pomoći ljubav, bratska i nesebična ljubav. On je brat ne samo članova svoje zajednice, nego brat svih ljudi, pa i najtežih grešnika. Zato će radeći dobro na sebe preuzeti krivnju braće ljudi. Bol njegove ljubavi mora ga štoviše goniti da zamijeni grešnika pred licem Božjim. Umjesto braće koja su privezana uz ovaj svijet, mali brat mora uzvraćati dobrim i hvaliti Boga. Tako je činio i učio serafski Otac. I to ne sam, već u zajedničkom hvaljenju Gospodina u zornoj molitvi, u časoslovu, gdje braća zajednički, kao bratstvo, hvale i blagoslivljaju Gospodina. Tako će sva braća ostati nepokolebana, čvrsta u vjeri i ljubavi, unatoč zlu koje doživljavaju u svojoj neposrednoj blizini, ponekad i u vlastitom bratstvu.

Riječi svetog Franje propovjednicima – rekli bismo: pastoralnim djelatnicima – potiču sve »da se ne bi pokolebali ili srdili zbog grijeha ili zla primjera drugih, jer đavao nastoji upropastiti mnoge po prekršaju pojedinca« i jer »srdžba i smetenost onemogućuju ljubav u njima ili u drugima«. Svaki od nas, bio on propovjednik, ispovjednik, vjeroučitelj, kapelan, župnik, profesor, svaki od nas, bude li se držao ove spasonosne Franjine mudrosti, ostaje u bratskoj ljubavi. Franjo čak priželjkuje da njegova braća po tome budu i procijenjena: jesu li uspjeli zlo prevladati dobrim? Apostolat u duhu bratstva drži se načela: Ako vidiš druge kako griješe, popravi najprije samoga sebe! Svaki loš primjer malom bratu mora poslužiti kao poticaj da sam postane bolji i da upre još više sve svoje snage radi kraljevstva Božjega.

I još nešto u vezi s ulogom bratstva u apostolatu: Franjo je znao, po uzoru na Učitelja iz Evanđelja, kako je važan zajednički nastup – ekipni rad, te je nastojao uvijek slati (poslanje, apostolat) svoje učenike dva po dva, koji put čak i više njih, da propovijedaju i primjerom svjedoče. I time je Franjo htio i uspio spasiti bratstvo. Za njega je već tada, na tragu evanđeoske pastoralne prakse, vrijedilo ono što danas pastoralci nazivaju »ekipni rad« u apostolatu. I to nam stavlja pred oči još jedan važan element franjevačkog apostolata: pastoralna briga braće ne smije nikada biti ni ostati pojedinačna

briga, već skrb zajednice. Ono što spada na pojedinih brata, tiče se čitave zajednice: bila to molitva, bila pokora, bilo programiranje, bilo djelovanje, čak i bolest. U apostolatu mali brat nikako i nikada ne smije biti divan pojedinac koji olako zaboravlja svoju zajednicu. To nam ujedno objašnjava zašto naš Red kad, na primjer, prihvaća župski rad, nastoji da pojedinci ne budu osamljeni individualci, a to istovremeno i objašnjava zašto upravo redovničke, napose, franjevačke župe redovito imaju puno više uspjeha od ostalih župa u kojima silom prilika najčešće djeluje samo jedan pastoralac.

3. Nova iskustva

Da ne ostanemo samo na dalekoj projekciji problema, rado ću prenijeti iskustva koja smo slušali iz usta francuskoga konventualca, fra Daniele-Marie Theveneta, člana bratstva Cholet u Francuskoj, koje proživljava zaista zanimljivu i začuđujuću obnovu života i apostolata. Ta je iskustva nedavno iznio ovaj pedesetogodišnjak na susretu europskih mladih klerika našeg Reda u Asizu. To je ostvarenje tzv. Projekta francuske kustodije, koji se intenzivno provodi u samostanu Cholet, ali i u još nekim bratstvima ove obnovljene kustodije, koja sada broji oko petnaest članova, iz različitih krajeva Europe. Prenosim u prijevodu samo neke odlomke vrijednog iskustva, koje zaista ne može ostaviti nikoga ravnodušnim.

Molitva: Cjelokupna služba (Jutarnja, Služba čitanja, Srednji čas, Večernja) moli se zajednički, uz sudjelovanje vjernika, osim Povečerja, koje povezuje samo zajednicu. Ujutro imamo sat meditacije, uvečer još pola, o podne molimo krunicu. Tako tijekom dana provodimo redovito četiri sata u zajedničkoj molitvi. Postoji i osobna molitva. Svaki brat tjedno ima na raspolaganju jedan dan za obnovu, molitvu, odmor i čitanje. Takav ritam moguć je i u župnom pastoralu. Tako živimo na primjer u Narbonneu, i baš zahvaljujući tome oživljen je i obnovljen ovaj samostan. Od ove godine počeli smo s vječnim klanjanjem danju i noću. Fratri dakako u tome sudjeluju ali je prava vojska vjernika koji se izmjenjuju u turnusima pred Presvetim.

Zajednički život: Kapitul slavimo svakog mjeseca, a braća se susreću svakog tjedna na pola dana da provjere doživljena iskustva i suoče sebe

s onime što su osobno proživjeli. Tijekom tjedna dvije večeri potpuno su izuzete od osobnih obveza i braća ih provode u rekreaciji. Jednom mjesečno zatvaramo samostan nakon jutarnje službe i mise i dan provodimo vani, izbjegavajući razgovor o radu. Privučen ovim stilom života jedan dijecezanski svećenik već tri godine boravi s nama: živi i radi s nama i kao mi i sprema se ući u Franjevački svjetovni red.

Samostan u potpunosti živi od Providnosti. Ljudi vidjevši naš apostolski rad priskrbljuju nam potrebno za život. Nemamo nikakav osigurani prihod. To je naš izbor koji branimo i od ponude biskupije da kao njihovi činovnici budemo nagrađeni. Uzdržavanje samostana, koji nije golem ali ipak može primiti stotinjak ljudi u cijelosti je povjerenjeno laicima dobrovoljcima. Laici se brinu za park, vrt, čišćenje zajedničkih prostorija, održavanje crkve. Hranu osiguravaju laici: dvije kuharice bez naplate utorkom i četvrtkom pripremaju jelo, a u ostale dane ljudi donose obrok za objed. Uvečer se sami snalazimo, po redu. I vozila su nam darovana: ne kupujemo automobile. Kada ljudi vide da smo uistinu siromašni i do kraja zauzeti u apostolatu, sami se pobrinu da nam ništa ne uzmanjka u vršenju poslanja. Uz njihovu pomoć uspjeli smo izvršiti velike radove u samostanu kako bismo restrukturirali dio posvećen prihvatu ljudi. Pri tom smo pazili da ostanu istinski tragovi siromaštva, i što se tiče nas i ostalih ljudi. Sva su naša sredstva komuniciranja zajednička: automobili, telefoni, kompjutori. Ne koristimo mobitele ni osobna računala, osim za povremene zadatke koje odobrava kustodijski definitorijski. Kriterij je da uvijek treba nešto uzmanjkati... kako bi se iskusilo da se i tako može živjeti jer Bog provida. Tako na primjer imamo bar jedan kompjutor ili vozilo manje od broja samostanske braće. Knjige su nam zajedničke, nalaze se u samostanskoj knjižnici. Televiziju ne gledamo, osim ponekad dnevnih novosti, jer nas ostalo ne zanima. Habit uvijek nosimo, dok se 70-ih to nije običavalo, jer se nastojao živjeti 'pastoral uranjanja' u društvu, ali je od vremena Ivana Pavla II. počelo 'razdoblje prepoznatljivosti'. Naši suvremenici traže Crkvu, makar je i kritiziraju, a tragatelji Boga očekuju čvrste signale identiteta, koji prihvaćamo s pravim i poniznim ponosom. U Kustodiji nitko ne puši. Ljudi ne bi shvatili kako njihovi prilozima odlaze u dim.

Franjevačka radost: Željeli bismo vas upoznati s jednim posebnim iskustvom u vezi s povjerenjem i siromaštvom, dakle sa savršenom radošću. U našem pastoralu mladih kad nam preostane nešto od priloga za te inicijative, pazimo dobro da ne bismo nešto od preostatka usmjerili na samostan. Sve ide u prilog apostolata. Proteklog siječnja, nakon dugog razgovora koji nas je stajao puno napora, postavili smo si sumnju i pitanje: pa je li baš ispravan ovaj naš izbor da ne uzimamo ništa od ovog novca kao plod našeg rada za samostan? Odlučili smo sljedeće: sav suvišak uplatiti za mlade, očekujući daljnje znakove neba. Dan kasnije stigla nam je donacija od 500 eura, dan nakon toga daljnjih 1500 eura i prije kraja istog tjedna još 5000 eura. Zamolili smo Boga: »Dosta, Gospodine, shvatili smo i hvala ti lijepa!« Od tih izvanrednih priloga desetinu dajemo siromasima, i to na anonimnan način. Iako se ponekad radi o ne malenim iznosima, želimo ostati vjerni i u registriranju udovičinog novca od 20 eura ili 2,35 eura potrošenih za isplatu cestarine.

Poslanje: Kad se uspostavi ravnoteža molitve i bratskog života, poslanje se nalazi na sigurnim tračnicama. U Choletu proživljavamo intenzivan pastoral djece, adolescenata, mladih, odraslih, koje organiziramo u bratstva Frame i FSR-a. Spremno interveniramo u školama ili u propovijedanju, kada nas traže. Tijekom godine imamo dva susreta 300 mladih, tri ljetna kampa angažiraju četiri brata naše zajednice. Naš trud na području pastoralne zvanja pomalo donosi ploda: u posljednjih deset godina četiri mladića su završila postulatoru u Francuskoj i sada nastavljaju formacijski hod u Italiji. Dvojica od njih nazočuju susretu u Asizu.

Ujesen počinjemo 'Godinu sv. Franje', kako će nam se pridružiti pet ili šest mladih. Radi se o devetomjesečnom uključenju u naš zajednički život i pri tom pazimo na tri cilja: ljudska formacija, duhovno-teološka formacija, rad na razlučivanju zvanja, koji bi trebalo potom kombinirati s godinom postulatorure. – U posljednje tri godine, s dosta straha i neizvjesnosti, organizirali smo susrete za obitelji, nazvane 'obiteljski kapituli'. Na posljednjem je sudjelovalo 1800 osoba. Nismo imali novca da pokrijemo troškove od 30.000 eura, ali je sve podmireno od priloga. Sljedeće godine namjeravamo povesti 1000 ljudi u Asiz. Za vrijeme ovih

susreta, uz vječno klanjanje, uveli smo i neprekidno moljenje krunice tijekom cijelog dana.

Kao zaključak: »Vratiti se središtu«, naglasio je Generalni ministar na kraju Kongresa Reda u Najrobiju (2011.), to jest, vratiti se Kristu: »Tražite ponajprije kraljevstvo Božje i pravednost njegovu i sve će vam se ostalo dati u izobilju.« Treba se usuditi. Želimo živjeti svoje snove a ne sanjati svoj život. Svakako, možemo i pogriješiti, ali imamo pravo na to: crkveno suočavanje i bratsko upozorenje omogućit će nam da ispravimo smjer. Ali nemamo pravo na nerad i tromost. – Ovo francusko iskustvo je vrlo krhko, često se pitamo kako ustrajava. Nalazi se u rukama Bezgrešne, to je njezino djelo. Imamo stvarne granice, ljudske i duhovne, čak i vidljive, ali vjerujemo u pravu Milost. U ovih posljednjih deset godina otvorili smo tri samostana: Cholet, Lurd i sada Bruxelles... Počnimo dakle, braćo, živjeti nogama na zemlji a glavom u nebu. Iskustvo Choleta nudi jednu od mnogih mogućnosti obnove u vjernosti koju Duh daruje našem Redu. Svi smo sposobni prihvatiti znakove vremena. To je naša franjevačka sadašnjost i vedra budućnost.

4) Završna misao

Slušajući ova izvješća, vjerojatno se svaki od nas pita je li to moguće, nije li ipak to velika utopija? Nemam odgovora koji bi uvjerio u protivno, ali pred takvim sumnjama ipak najbolje se sjetiti završnih stihova S. S. Kranjčevića iz poeme »Moj-sije«, kada Gospodin nad umirućem velikanom ispisuje poruku: »I tebi baš što goriš plamenom – od ideala silnih, vječitih – Ta sjajna vatra crna bit će smrt – mrijeti ti ćeš kada počneš sam – u ideale svoje sumnjati!«

